

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

KLASA: 041-01/20-05/1
URBROJ: 613-09-20-11

Bjelovar, 17. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI
HRVATSKOG OPERATORA TRŽIŠTA ENERGIJE D.O.O.
ZA 2019.

SADRŽAJ

stranica

I.	MIŠLJENJE	1
II.	PODACI O DRUŠTVU	7
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	7
	Planiranje	9
	Financijski izvještaji	10
III.	REVIZIJA ZA 2019.	27
	Ciljevi i područja revizije	27
	Kriteriji za izražavanje mišljenja	27
	Metode i postupci revizije	29
	Nalaz za 2019.	30
IV.	ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE	47

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je financijska revizija Hrvatskog operatora tržišta energije d.o.o. (dalje u tekstu: Društvo) za 2019.

Predmet revizije bili su godišnji financijski izvještaji, i to: Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca), Račun dobiti i gubitka, Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama kapitala i Bilješke uz financijske izvještaje. Osim godišnjih financijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Društva sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje. Revizijom usklađenosti poslovanja obuhvaćena su sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, prihodi, rashodi, imovina, kapital i rezerve, obveze te javna nabava.

Revizija je planirana i obavljena u cilju izražavanja mišljenja jesu li financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama sastavljeni u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, a poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

O financijskim izvještajima izraženo je bezuvjetno mišljenje, a o usklađenosti poslovanja uvjetno mišljenje.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 31/19) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

A) BEZUVJETNO MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, financijski izvještaji Društva za 2019. sastavljeni su u svim značajnim odrednicama u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Osnova za izražavanje bezuvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima

Mišljenje o financijskim izvještajima izraženo je u skladu s ISSAI 200 Temeljnim načelima financijske revizije i pripadajućim revizijskim smjernicama.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Provjerom financijskih izvještaja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene značajnije nepravilnosti.

B) UVJETNO MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, poslovanje Društva za 2019. u svim značajnim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2019. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja, osim u dijelu opisanom u odjeljku Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja.

Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja

Mišljenje o usklađenosti poslovanja izraženo je u skladu s ISSAI 400 Temeljnim načelima revizije usklađenosti i pripadajućim revizijskim smjernicama.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Činjenice koje su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja opisane su u nastavku.

- Društvo na svojim mrežnim stranicama nije objavilo, između ostalog, pravila o davanju sponzorstava i donacija, poslovni plan za 2019., srednjoročni plan od 2019. do 2021. te informacije o postupcima javne nabave (obavijesti o otvorenim postupcima javne nabave roba i usluga u cilju transparentnosti javne nabave). (točka 1. Nalaza)
- Društvo do konca 2019. nije uspostavilo unutarnju reviziju. (točka 2. Nalaza)
- Neki računi za posebne namjene nisu korišteni za namjene za koje su otvoreni. Tako su račun za sustav poticanja proizvodnje otvoren 2007. i račun za jamstva podrijetla električne energije korišteni za uplatu depozita članova EKO bilančne grupe te dva opskrbljivača i jednog trgovca električnom energijom, u svrhu osiguranja plaćanja. Osim toga, s računa za jamstva podrijetla plaćeni su udjeli u investicijskom fondu u iznosu od 16.099.600,00 kn. Od toga, za udjele u iznosu od 11.099.600,00 kn sredstva su prethodno na račun za jamstva podrijetla prenesena s novog računa za sustav poticanja proizvodnje, a za udjele u iznosu od 5.000.000,00 kn s računa za redovno poslovanje Društva. Također, s novog računa za sustav poticanja proizvodnje plaćeni su udjeli u investicijskom fondu u iznosu od 11.000.400,00 kn. Sredstva za isplate u sustavu poticanja proizvodnje nisu namijenjena za kupnju udjela u investicijskim fondovima. Prema odredbama članka 38., stavaka 1. i 2. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, sredstva za isplatu poticaja koriste se za: isplatu poticajne cijene električne energije povlaštenim proizvođačima koji su u sustavu poticanja proizvodnje električne energije za isporučenu električnu energiju na temelju ugovora o otkupu zaključenih s operatorom tržišta električne energije (Društvom) u skladu s odredbama Tarifnog sustava 2007., Tarifnog sustava 2012. i Tarifnog sustava 2014.; isplatu tržišne premije povlaštenim proizvođačima koji su zaključili ugovor o tržišnoj premiji; za isplatu zajamčene otkupne cijene povlaštenim proizvođačima koji su zaključili ugovor o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom; plaćanje troškova uravnoteženja elektroenergetskog sustava, koji se obračunavaju EKO bilančnoj grupi.

Također, sredstva za isplatu poticaja koriste se za financiranje poslova koje operator tržišta električne energije (Društvo) obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, uključujući i troškove vođenja EKO bilančne grupe i troškove vezane za prodaje količine izdanih jamstava podrijetla za električne energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača.

Društvo je u propisanom roku do 31. ožujka 2020. sastavilo izvješće o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja za 2019., koje je objavljeno na mrežnim stranicama Društva, u skladu s odredbama članka 43. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji. Navedeno izvješće nije cjelovito jer ne sadrži podatke o svim ostvarenim i utrošenim sredstvima za sustav poticanja proizvodnje. Nije navedena ostvarena kamata na sredstva u sustavu poticanja proizvodnje u iznosu od 310.699,00 kn niti podaci o sredstvima sustava poticanja proizvodnje u iznosu od 11.000.000,00 kn, koja Društvo ima pravo koristiti za financiranje poslova u vezi sa sustavom poticanja proizvodnje, odnosno prenijeti s računa za sustav poticanja proizvodnje na račun za redovno poslovanje.

Također, u spomenutom izvješću navedeno je, između ostalog, da se sredstva u iznosu od 296.274.965,00 kn odnose na naknadu za troškove uravnoteženja umanjenu za obveze za troškove uravnoteženja te na sredstva od prodaje 30,0 % električne energije, a nisu navedeni iznosi ostvarene naknade za troškove uravnoteženja i ostvarenih sredstava od prodaje 30,0 % električne energije te obveze za troškove uravnoteženja, što je trebalo u skladu s odredbama članka 5. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji. (točka 5. Nalaza)

- Mjesečni obračuni isplaćene plaće i naknade plaće zaposlenih sadrže, između ostalog, broj bodova i vrijednost boda (osnovica), koeficijent uvjeta rada, koeficijent složenosti rada, faktor minulog rada, koeficijent 1 (za formule) i koeficijent 2 (za formule), a nije jasno naveden podatak o koeficijentu, jer je navedeno više različitih koeficijenata za obračun osnovne plaće. Uvećanje osnovne plaće zaposlenih za dodatak za radni staž nije jasno opisano (navedeno je pod opisom Propisani ili ugovoreni dodaci na plaću). Podaci o uvećanjima osnovne plaće za rad u posebnim okolnostima (rad subotom, nedjeljom, blagdanom, druga uvećanja) u nekim slučajevima iskazani su u ukupnom iznosu te nije naveden broj sati i iznos naknade po satu. Zbog navedenog, prema elementima iskazanim u mjesečnom obračunu isplaćene plaće i naknade plaće, bez dodatnih objašnjenja i dokumentacije Društva nije vidljivo kako je obračunana osnovna brutoplaća i dodaci na plaću.

Nadzorni odbor nije Skupštini podnio pisano izvješće o obavljenom nadzoru za 2019. (točka 6. Nalaza)

- Plan nabave za 2019. nije objavljen u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (objavljene su izmjene i dopune donesene u srpnju i prosincu 2019.).

Društvo je ustrojilo i objavilo Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma za predmete nabave čija je vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn. Objave u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske i na mrežnim stranicama Društva razlikuju se i nisu ažurirane do vremena obavljanja revizije (kolovoz 2020.). Registar ugovora i okvirnih sporazuma objavljen u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske ne sadrži podatke o nabavi usluga revizije financijskih izvještaja u vrijednosti od 95.000,00 kn i nabave putem narudžbenica u vrijednosti od 4.023.942,00 kn (jednostavna nabava). Također, nisu navedeni podaci o ukupno isplaćenom iznosu ugovaratelju na temelju zaključenog ugovora, a podaci o datumu izvršenja ugovora djelomično su navedeni. Registar ugovora i okvirnih sporazuma koji je objavljen na mrežnim stranicama Društva, osim navedenoga, ne sadrži podatke u vezi s javnom nabavom usluga u 2019. (točka 8. Nalaza)

Isticanje pitanja

Državni ured za reviziju skreće pozornost na točku Financijski izvještaji, podtočku Promjena tarifnog sustava pri godišnjoj korekciji poticajne cijene i podtočku Promjena indeksa potrošačkih cijena, u kojima su opisane činjenice u vezi s utvrđivanjem i isplaćivanjem poticajne cijene povlaštenim proizvođačima za isporučenu električnu energiju.

Prijašnjih godina poticajna cijena u nekim slučajevima nije utvrđena i isplaćena u skladu sa zaključenim ugovorom o otkupu električne energije, odnosno Tarifnim sustavom za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (dalje u tekstu: Tarifni sustav) na temelju kojeg je ugovor zaključen, Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (Narodne novine 63/12, 121/12 i 144/12) (dalje u tekstu: Tarifni sustav 2012.), nego po drugom tarifnom sustavu, Tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (Narodne novine 133/13, 151/13, 20/14, 107/14 i 100/15) (dalje u tekstu: Tarifni sustav 2014.). Navedeno utječe na veću poticajnu cijenu električne energije proizvedene u 413 proizvodnih postrojenja izgrađenih do konca 2019. te četiri proizvodna postrojenja izgrađena u 2020., sve do roka valjanosti ugovora o otkupu električne energije, a nekim ugovorima rok valjanosti je još desetak godina. Društvo je postupilo prema odredbi članka 29., stavka 2. Tarifnog sustava 2014., prema kojoj, za nositelja projekta s kojim je ugovor o otkupu električne energije zaključen, a za koji se do dana stupanja na snagu navedenog Tarifnog sustava (do 1. siječnja 2014.) nije počela primjenjivati isplata poticajne cijene u skladu s odredbama Tarifnog sustava 2012. (ugovor nije aktiviran jer postrojenje nije izgrađeno i trajno priključeno na elektroenergetski sustav) primjenjuje se odredba članka 17., stavka 8. navedenog Tarifnog sustava (Tarifnog sustava 2014.). Prema odredbi članka 17., stavka 8. Tarifnog sustava 2014. utvrđeno je da se visina poticajne cijene koja je utvrđena zaključenim ugovorom o otkupu električne energije korigira svake godine u odnosu na utvrđenu korigiranu poticajnu cijenu iz prethodne godine primjenom indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu za sve zaključene valjane ugovore o otkupu električne energije. Prva korekcija cijena primjenjuje se u kalendarskoj godini koja slijedi godinu u kojoj je ugovor o otkupu električne energije zaključen.

Tarifnim sustavima i ugovorima o otkupu električne energije nije utvrđeno primjenjuje li se pri godišnjoj korekciji poticajnih cijena za indeks potrošačkih cijena godišnji porast potrošačkih cijena ili se primjenjuje prosječni godišnji indeks potrošačkih cijena. Pri utvrđivanju poticajnih cijena za 2014. došlo je do promjene te je primijenjen prosječni godišnji indeks potrošačkih cijena, umjesto do tada primijenjenog godišnjeg porasta potrošačkih cijena. Zbog navedene promjene, poticajna cijena za 2014. izračunana je povlaštenim proizvođačima električne energije po povoljnijim uvjetima (u većem iznosu), što nadalje ima utjecaja na poticajnu cijenu svih proizvodnih postrojenja, sve do roka valjanosti ugovora (bez obzira po kojem tarifnom sustavu su ugovori zaključeni), a nekim ugovorima rok valjanosti je još desetak godina. Odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2016., jasno je utvrđeno koji se indeks potrošačkih cijena primjenjuje. Prema odredbi članka 32., stavka 10. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, visina referentne vrijednosti električne energije koja je utvrđena zaključenim ugovorom o tržišnoj premiji korigira se svake godine u odnosu na utvrđenu korigiranu referentnu vrijednost električne energije iz prethodne godine primjenom Prosječnoga godišnjeg indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu za sve zaključene valjane ugovore o tržišnoj premiji. Također, prema odredbi članka 35., stavka 6. navedenog Zakona, visina otkupne cijene koja je utvrđena zaključenim ugovorom o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom korigira se svake godine u odnosu na utvrđenu korigiranu otkupnu cijenu iz prethodne godine primjenom Prosječnog godišnjeg indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu za sve zaključene valjane ugovore o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom. Navedene činjenice nisu utjecale na izražavanje mišljenja.

Obveze Društva

Društvo je obvezno pripremiti, sastaviti i objaviti financijske izvještaje u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, uspostaviti unutarnje kontrole u cilju sastavljanja financijskih izvještaja bez pogrešnog iskazivanja zbog prijave ili pogreške te namjenski i svrhovito koristiti sredstva i voditi poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obveze Državnog ureda za reviziju

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI), cilj revizije je steći razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji kao cjelina sastavljeni bez značajno pogrešnog iskazivanja podataka zbog prijave ili pogreške, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te sastaviti izvješće o obavljenoj reviziji. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) uvijek otkriti značajno pogrešno iskazivanje kada ono postoji, jer se revizija obavlja na temelju uzorka.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike značajno pogrešnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima te rizike da se poslovanje ne vodi u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja te unutarnje kontrole koje osiguravaju usklađenost poslovanja.

Državni ured za reviziju izražava mišljenje o financijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2019. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. PODACI O DRUŠTVU

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Društvo je osnovano u ožujku 2005. Osnivač i jedini član Društva bila je Hrvatska elektroprivreda d.d. do prijenosa poslovnog udjela u Društvu u cijelosti na Republiku Hrvatsku. Republika Hrvatska je 23. listopada 2007. upisana u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu kao novi i jedini član Društva. Temeljni kapital iznosi 9.300.000,00 kn. Sjedište Društva je Ulica Grada Vukovara 284, Zagreb.

Društvo obavlja djelatnost organiziranja tržišta električne energije i organiziranja tržišta plina kao javnu uslugu, pod nadzorom Hrvatske energetske regulatorne agencije (dalje u tekstu: Agencija) na temelju odredaba Zakona o energiji (Narodne novine 120/12, 14/14, 95/15, 102/15 i 68/18), Zakona o tržištu električne energije (Narodne novine 22/13, 95/15, 102/15, 68/18 i 52/19) te Zakona o tržištu plina (Narodne novine 28/13, 14/14 i 23/20). Također, obavlja poslove u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja (dalje u tekstu: sustav poticanja proizvodnje) utvrđene odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (Narodne novine 100/15, 123/16, 131/17 i 111/18).

Odredbama članka 53. Zakona o tržištu električne energije, utvrđeno je, između ostalog, da je Društvo kao operator tržišta električne energije posebno odgovorno za: organiziranje i razvoj tržišta električne energije, u korist i za dobro sudionika na tržištu električne energije; organiziranje i razvoj burze električne energije u suradnji s operatorom prijenosnog sustava; donošenje, uz prethodno mišljenje operatora prijenosnog sustava i prethodnu suglasnost Agencije, pravila organiziranja tržišta električne energije; evidentiranje ugovora i ugovornih obveza zaključenih između subjekata na tržištu električne energije; količinski obračun energije uravnoteženja prema podacima koje dostavljaju operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava; izradu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije unutar i preko granica Republike Hrvatske na temelju ugovornih obveza proizašlih iz kupoprodaje na tržištu električne energije; vođenje evidencije sudionika na tržištu električne energije; izdavanje jamstva podrijetla električne energije te za uspostavu i vođenje registra jamstva podrijetla električne energije u Republici Hrvatskoj; donošenje, uz prethodnu suglasnost Agencije, pravila o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije; analizu organiziranja tržišta električne energije i predlaganje mjera za njegovo unapređenje; objavu, na primjeren način, informacija potrebnih za nesmetano organiziranje tržišta električne energije i obavljanje elektroenergetskih djelatnosti.

Prema odredbama članka 50. Zakona o tržištu plina, Društvo kao operator tržišta plina dužno je, između ostalog, organizirati tržište plina; uspostaviti i osigurati razmjenu informacija sa sudionicima na tržištu plina; zaključiti ugovore s voditeljima bilančnih skupina i voditi registar voditelja bilančnih skupina; organizirati i voditi trgovinsku platformu, odnosno ispunjavati ulogu operatora trgovinske platforme te omogućiti voditelju bilančne skupine pristup trgovinskoj platformi; obračunavati provedena trgovanja na trgovinskoj platformi; obračunavati naknadu za dnevna odstupanja zasebno za svaku bilančnu skupinu na temelju podataka koje mu dostavlja operator transportnog sustava; provoditi načela financijske neutralnosti te objavljivati relevantne podatke vezane uz obračune i naknade i sudjelovati u postupku promjene opskrbljivača plinom.

Nadalje, Društvo je dužno uspostaviti i voditi registar obračunskih mjernih mjesta u Republici Hrvatskoj, a u svrhu praćenja i unaprjeđenja poslovnih procesa na tržištu plina, kao i za potrebe postupka provedbe promjene opskrbljivača te objavljivati podatke povezane s uravnoteženjem sustava i trgovinskom platformom na mrežnim stranicama operatora tržišta plina (Društva). Prema odredbama članka 51. Zakona o tržištu plina, operator tržišta plina obavlja djelatnost organiziranja tržišta plina na cijelom području Republike Hrvatske na temelju dozvole koju izdaje Agencija u skladu s navedenim Zakonom i propisom kojim se uređuje energija i regulacija energetske djelatnosti. Za potrebe obavljanja poslova iz članka 50. navedenog Zakona, Društvo je kao operator tržišta plina otvorilo poseban poslovni račun, a novčana sredstva na navedenom računu ne smatraju se prihodom Društva te ne ulaze u likvidacijsku ili stečajnu masu Društva niti mogu biti predmetom ovrhe.

Prema odredbama članka 5. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, Društvo kao operator tržišta električne energije odgovorno je za: provedbu javnog natječaja za dodjelu tržišne premije i javnog natječaja za zaključivanje ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom; zaključivanje ugovora o tržišnoj premiji; zaključivanje ugovora o otkupu električne energije sa zajamčenom otkupnom cijenom; otkup električne energije od povlaštenih proizvođača na temelju ugovora o otkupu električne energije sa zajamčenom otkupnom cijenom te otkup električne energije od povlaštenih proizvođača na temelju ugovora o otkupu električne energije zaključenih na temelju Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (Narodne novine 33/07) (dalje u tekstu: Tarifni sustav 2007.), Tarifnog sustava 2012. i Tarifnog sustava 2014.; zaključivanje ugovora o kupoprodaji obveznog udjela električne energije proizvedene u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača sa svim opskrbljivačima električne energije; prodaju električne energije povlaštenih proizvođača električne energije na razvidan i nepristran način, na tržištu električne energije; prikupljanje naknade za obnovljive izvore energije i kogeneracije od svih opskrbljivača električne energije; podnošenje izvješća o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja; vođenje EKO bilančne grupe; izdavanje i prodaju jamstva podrijetla električne energije za električnu energiju proizvedenu u postrojenjima povlaštenih proizvođača električne energije za koji imaju važeći ugovor o otkupu električne energije zaključen s operatorom tržišta električne energije (Društvom) primjenom tarifnih sustava i ugovor o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom i koja imaju prava na sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije.

Prema odredbi članka 38., stavka 4. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, prikupljena sredstava za isplatu poticaja ne smatraju se prihodom Društva (nego se evidentiraju na pozicijama bilance), osim u dijelu financiranja poslova u skladu sa stavkom 2. navedenog članka (za financiranje poslova koje Društvo kao operator tržišta električne energije obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, uključujući i troškove vođenja EKO bilančne grupe te troškove u vezi s prodajom količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača).

Odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, utvrđeno je da je povlaštenu proizvođač električne energije energetski subjekt i/ili druga pravna ili fizička osoba koja električnu energiju proizvodi iz obnovljivih izvora energije ili u pojedinačnom proizvodnom objektu istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju na visokoučinkovit način, koristi otpad ili obnovljive izvore energije na gospodarski primjeren način koji je usklađen sa zaštitom okoliša, a koja je stekla status povlaštenog proizvođača električne energije u skladu s odredbama navedenog Zakona (na temelju rješenja Agencije).

Rad Društva organiziran je u Uredu uprave i sedam organizacijskih jedinica: Odjel razvoja i promicanja standarda poslovanja, Odjel obnovljivih izvora energije i provedbe sustava poticaja, Odjel tržišta električne energije i EKO bilančne grupe, Odjel tržišta plina, Odjel pravnih poslova i ljudskih potencijala, Odjel financijskih i računovodstvenih poslova te Odjel IT poslova. Koncem godine Društvo je imalo 40 zaposlenika.

Tijela Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Skupštinu čini osnivač Društva putem svog zastupnika ili punomoćnika kojeg imenuje Vlada Republike Hrvatske. Na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske, od 26. listopada 2017. do 3. rujna 2020. Vladu Republike Hrvatske u Skupštini Društva zastupao je Domagoj Validžić. Od 3. rujna 2020. do vremena obavljanja revizije (31. listopada 2020.) nije imenovan zastupnik Vlade Republike Hrvatske u Skupštini Društva. Nadzorni odbor je od 21. siječnja 2018. do 27. lipnja 2019. imao jednog člana, kojeg su imenovali radnici. Nadalje Nadzorni odbor ima četiri člana (jednog člana su imenovali radnici). Prema Izjavi o osnivanju, Nadzorni odbor ima pet članova. Četiri člana bira Skupština na četiri godine, a jednog člana imenuju i opozivaju radnici na isto razdoblje. Uprava ima jednog člana, direktora kojeg imenuje Skupština. Od 17. veljače 2015. direktor Društva je Boris Abramović.

Koncem 2019. Društvo ima udjel u temeljnom kapitalu trgovačkog društva za organiziranje tržišta električne energije i trgovinu električnom energije u visini od 50,0 % (dalje u tekstu: društvo u suvlasništvu Društva).

Planiranje

Društvo je u prosincu 2018. donijelo poslovni plan za 2019. i srednjoročni plan poslovanja od 2019. do 2021., za koje je u lipnju 2019. pribavilo suglasnost Skupštine. Sastavni dio poslovnog plana za 2019. su financijski plan, plan investicija i plan nabave prema troškovnim mjestima (odjelima).

Poslovnim planom utvrđeni su poslovni ciljevi, koji se ostvaruju kroz obavljanje djelatnosti Društva, što obuhvaća organiziranje tržišta električne energije i tržišta plina, kao javne djelatnosti pod nadzorom Agencije, poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, vođenje EKO bilančne grupe i vođenje Registra jamstva podrijetla. Aktivnosti kroz koje se ostvaruju poslovni ciljevi su: poboljšanje učinkovitosti svih sustava u kojima Društvo ima ovlasti i obveze kroz jačanje stručnih i tehničkih kapaciteta; kontinuirani rad na unaprjeđenju procedura u svim segmentima poslovanja; implementacija i unaprjeđenje propisanih modela i uvođenje novih procedura; nastavak suradnje s državnim institucijama te kontinuirano ulaganje u obrazovanje i stručno usavršavanje ljudskog potencijala u svrhu razvoja Društva kao centra izvrsnosti.

Financijskim planom ukupni prihodi planirani su u iznosu od 22.625.000,00 kn (od čega se na poslovne prihode odnosi 22.550.000,00 kn i financijske prihode 75.000,00 kn), ukupni rashodi u iznosu od 22.117.888,00 kn (od čega se na poslovne rashode odnosi 21.607.888,00 kn i financijske rashode 510.000,00 kn) te dobit prije oporezivanja u iznosu od 507.112,00 kn.

Vrijednosno značajnije poslovne prihode Društvo je planiralo od naknade za obnovljive izvore energije i kogeneracije te EKO bilančne grupe (prihodi iz sustava poticanja proizvodnje) u iznosu od 11.000.000,00 kn, mjesečne naknade za organiziranje tržišta električne energije u iznosu od 7.200.000,00 kn, mjesečne naknade za organiziranje tržišta plina u iznosu od 2.320.000,00 kn, vođenja Registra jamstva podrijetla u iznosu od 1.110.000,00 kn te godišnje naknade za organiziranje tržišta električne energije i tržišta plina u iznosu od 540.000,00 kn. Vrijednosno značajniji poslovni rashodi planirani su za troškove osoblja u iznosu od 11.392.133,00 kn, materijalne troškove u iznosu od 6.558.585,00 kn, ostale troškove u iznosu od 2.169.320,00 kn i troškove amortizacije u iznosu od 1.371.850,00 kn.

Prema odredbama članka 23. Zakona o energiji, kada energetska subjekt obavlja dvije ili više energetska djelatnosti ili uz energetska djelatnost obavlja i drugu djelatnost dužan je voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za svaku energetska djelatnost posebno i odvojeno od drugih djelatnosti, prema propisima o računovodstvu poduzetnika, a način i postupak vođenja razdvojenog računovodstva utvrđuje se odlukom Agencije. Zbog navedenog, prihodi i rashodi planiraju se i prema troškovnim mjestima, i to: Organiziranje tržišta električne energije, Organiziranje tržišta plina, Obnovljivi izvori energije, Registar jamstva podrijetla, EKO bilančna grupa, Opći troškovi.

Investicije su planirane u iznosu od 2.834.000,00 kn. Većim dijelom odnose se na nabavu dugotrajne nematerijalne imovine u iznosu od 2.709.000,00 kn, što obuhvaća licence, nadogradnju i održavanje mrežne infrastrukture u iznosu od 1.300.000,00 kn, nadogradnju i prilagođavanje sustava za zaštitu osobnih podataka u iznosu od 1.000.000,00 kn i drugih informacijskih sustava u iznosu od 409.000,00 kn, čija realizacija je većim dijelom u 2020. Nabava dugotrajne materijalne imovine (uredski namještaj, klijentska računala) planirana je u iznosu od 125.000,00 kn.

Prema financijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva za 2019. (koji je izradio direktor Društva), prihodi su ostvareni u iznosu od 24.062.824,00 kn, što je 1.437.824,00 kn ili 6,4 % više od plana. Vrijednosno značajnije odstupanje u odnosu na plan odnosi se na prihode od naknade za sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije za 872.145,00 kn ili 78,6 %, najvećim dijelom zbog povećanja prihoda od naknada za sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije, zbog povećanja broja korisnika Registra jamstva podrijetla električne energije i povećanja transakcija (izdavanja i izvoza jamstva podrijetla). Rashodi su ostvareni u iznosu od 21.551.320,00 kn, što je 566.568,00 kn ili 2,6 % više od plana, te dobit u iznosu od 2.511.504,00 kn odnosno u iznosu od 2.007.869,00 kn nakon oporezivanja.

Financijski izvještaji

Društvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema odredbama Zakona o računovodstvu (Narodne novine 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20 i 47/20 – ispravak), Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (Narodne novine 95/16) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Razvrstano je u male poduzetnike, a ima obvezu javne objave financijskih izvještaja, jer je subjekt od javnog interesa. Sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca), Račun dobiti i gubitka, Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o novčanim tokovima – indirektna metoda, Izvještaj o promjenama kapitala te Bilješke uz financijske izvještaje.

a) Račun dobiti i gubitka

Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka za 2019., ukupni prihodi ostvareni su u iznosu od 24.062.824,00 kn, rashodi u iznosu od 21.551.320,00 kn te dobit u iznosu od 2.511.504,00 kn.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2018.	Ostvareno za 2019.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Poslovni prihodi	22.889.879,00	24.002.356,00	104,9
1.1.	Prihodi od prodaje	22.531.963,00	23.406.545,00	103,9
1.2.	Drugi poslovni prihodi	357.916,00	595.811,00	166,5
2.	Financijski prihodi	21.163,00	60.468,00	285,7
	Ukupni prihodi	22.911.042,00	24.062.824,00	105,0

Vrijednosno značajniji udjel imaju prihodi od prodaje u iznosu od 23.406.545,00 kn ili 97,3 %, koji se najvećim dijelom odnose na prihode iz sustava poticanja proizvodnje u iznosu od 11.000.000,00 kn ili 45,8 % ukupnih prihoda. Svi drugi prihodi ostvareni su u iznosu od 656.279,00 kn ili 2,7 % ukupnih prihoda.

U odnosu na prethodnu godinu vrijednosno su značajnije povećani prihodi od prodaje za 874.582,00 kn ili 3,9 %, najvećim dijelom zbog povećanja prihoda od naknada za sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije za 944.658,00 kn ili 91,1 %, zbog povećanja broja korisnika Registra jamstva podrijetla električne energije i povećanja transakcija (izdavanja i izvoza jamstva podrijetla).

Prihodi od prodaje ostvareni su u iznosu od 23.406.545,00 kn. Najvećim dijelom odnose se na prihode iz sustava poticanja proizvodnje u iznosu od 11.000.000,00 kn, naknadu za organiziranje tržišta električne energije u iznosu od 7.897.337,00 kn, naknadu za organiziranje tržišta plina u iznosu od 2.513.848,00 kn te naknadu za sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije u iznosu od 1.982.145,00 kn.

– Prihodi iz sustava poticanja proizvodnje

Prihodi iz sustava poticanja proizvodnje ostvareni su u iznosu od 11.000.000,00 kn. Prema odredbama članka 37. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, novčana sredstva za isplatu poticaja prikupljaju se iz namjenske naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (dalje u tekstu: naknada za obnovljive izvore energije i kogeneracije); prodajom električne energije proizvedene u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača, koju operator tržišta električne energije (Društvo) otkupljuje od povlaštenih proizvođača na temelju ugovora o otkupu električne energije zaključenih na temelju Tarifnog sustava 2007., Tarifnog sustava 2012. i Tarifnog sustava 2014. i ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom; prodajom količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača; iz mjesečne naknade iz članka 46., stavka 7., podstavka 2. navedenog Zakona koju plaćaju članovi EKO bilančne grupe čija priključna snaga proizvodnog postrojenja prelazi 50 kW te iz prihoda povezanih s obračunom odstupanja EKO bilančnoj grupi.

Prema odredbi članka 38., stavka 4. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, prikupljena sredstva za isplatu poticaja ne smatraju se prihodom Društva, osim u dijelu financiranja poslova u skladu sa stavkom 2. navedenog članka (za financiranje poslova koje Društvo kao operator tržišta električne energije obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, uključujući i troškove vođenja EKO bilančne grupe te troškove u vezi s prodajom količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača). Zbog navedenog, Društvo je od obračunanih naknada za isplatu poticaja i obračunane prodaje električne energije u iznosu od 2.811.901.983,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost, na računu prihoda evidentiralo 11.000.000,00 kn. Navedeni prihodi evidentirani su na temelju odobrenja nadležnog ministarstva donesenog na temelju zahtjeva Društva u kojem su, između ostalog, navedeni po vrsti troška planirani troškovi u vezi s poslovima koje Društvo obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja.

Obračunane naknade za isplatu poticaja i obračunana prodaja električne energije u iznosu od 2.811.901.983,00 kn odnose se na naknadu za obnovljive izvore energije i kogeneracije u iznosu od 1.602.433.479,00 kn, prodanu električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača u iznosu od 1.179.004.430,00 kn, prodana izdana jamstva podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača u iznosu od 2.332.206,00 kn, naknadu za troškove uravnoteženja elektroenergetskog sustava u iznosu od 25.516.754,00 kn, obračunanu energiju uravnoteženja elektroenergetskog sustava (pozitivno odstupanje) u iznosu od 2.304.415,00 kn te kamatu u iznosu od 310.699,00 kn.

Prema odredbama članka 38., stavaka 1. i 2. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, sredstva za isplatu poticaja koriste se za: isplatu poticajne cijene električne energije povlaštenim proizvođačima koji su u sustavu poticanja proizvodnje električne energije za isporučenu električnu energiju na temelju ugovora o otkupu zaključenih s operatorom tržišta električne energije (Društvom) u skladu s odredbama Tarifnog sustava 2007., Tarifnog sustava 2012. i Tarifnog sustava 2014.; isplatu tržišne premije povlaštenim proizvođačima koji su zaključili ugovor o tržišnoj premiji; isplatu zajamčene otkupne cijene povlaštenim proizvođačima koji su zaključili ugovor o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom; plaćanje troškova uravnoteženja elektroenergetskog sustava, koji se obračunavaju EKO bilančnoj grupi; za financiranje poslova koje operator tržišta električne energije (Društvo) obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, uključujući i troškove vođenja EKO bilančne grupe te troškove vezane za prodaje količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača.

Od obračunanih naknada za isplatu poticaja i obračunane prodaje električne energije isplaćeno je za poticajne cijene električne energije povlaštenim proizvođačima 2.662.413.275,00 kn, za troškove uravnoteženja elektroenergetskog sustava (negativno odstupanje) 46.478.807,00 kn, troškove vezane uz prodaju električne energije putem društva u suvlasništvu Društva 14.865.207,00 kn (zbog ostvarene negativne cijene električne energije) te troškove u vezi s financiranjem poslova koje Društvo obavlja u sustavu poticanja proizvodnje 11.000.000,00 kn.

Od naknade za obnovljive izvore energije i kogeneracije ostvareno je 1.602.433.479,00 kn. Prema odredbama članka 41. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, naknada za obnovljive izvore energije i kogeneracije je namjenska naknada koju naplaćuju opskrbljivači električne energije krajnjim kupcima kao fiksnu naknadu na svaki prodani kWh električne energije. Društvo prikuplja navedenu naknadu od opskrbljivača. Sa svakim pojedinačnim opskrbljivačem zaključen je ugovor kojim su detaljno uređena međusobna prava i obveze u vezi s prikupljanjem naknade za obnovljive izvore energije i kogeneracije, obračunom i naplatom naknade. Odlukom o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju (Narodne novine 87/17 i 57/20), koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, naknada iznosi 0,105 kn/kWh, bez poreza na dodanu vrijednost, osim što za krajnje kupce električne energije koji su u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište zraka obveznici ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova naknada iznosi 0,007 kn/kWh, bez poreza na dodanu vrijednost. Koncem 2019. bilo je devet opskrbljivača obveznika naknade za obnovljive izvore energije i kogeneracije.

Od prodaje električne energije proizvedene u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača ostvareno je 1.179.004.430,00 kn. Prema odredbama članka 5. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, Društvo prodaje električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača, koju je, kao operator tržišta električne energije, otkupilo od povlaštenih proizvođača na temelju ugovora o otkupu električne energije zaključenih na temelju Tarifnog sustava 2007., Tarifnog sustava 2012. i Tarifnog sustava 2014. Na temelju odredaba članaka 39. i 40. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, Društvo otkupljuje ukupnu neto isporučenu električnu energiju od povlaštenih proizvođača električne energije koji pravo na poticanje ostvaruju na temelju ugovora zaključenih s Društvom, dok su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od Društva udio izražen u postotku u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača električne energije po reguliranoj otkupnoj cijeni koja iznosi 0,42 kn/kWh, a preostali udio u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača električne energije Društvo prodaje na tržištu električne energije. Opskrbljivači električne energije su u 2019. bili dužni preuzeti od Društva 70,0 % isporučene električne energije povlaštenih proizvođača električne energije, prema odredbama Uredbe o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača koju su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije (Narodne novine 116/18). Preostalih 30,0 % električne energije povlaštenih proizvođača električne energije Društvo je u 2019. prodalo putem društva u suvlasništvu Društva.

Od prodaje izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača ostvareno je 2.332.206,00 kn. Odredbama članka 19.a Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, utvrđeno je da Društvo kao operator tržišta električne energije raspolaže jamstvima podrijetla električne energije za preostali udio u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača, koji nisu preuzeli opskrbljivački električne energije. Društvo prodaje izdana navedena jamstva podrijetla.

Od naknade za troškove uravnoteženja elektroenergetskog sustava ostvareno je 25.516.754,00 kn. Prema odredbama članka 46. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, naknadu za troškove uravnoteženja elektroenergetskog sustava dužni su mjesečno plaćati Društvu članovi EKO bilančne grupe čija priključna snaga proizvodnog postrojenja prelazi 50 kW, za troškove utvrđene obračunom energije uravnoteženja.

Odredbama članka 37. Uredbe o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitim kogeneracija (Narodne novine 116/18), utvrđeno je da se naknada plaća u roku od deset dana od dana izdavanja računa, koji izdaje Društvo, a visina naknade iznosi od 0,003 kn do 0,01 kn po kWh neto isporučene električne energije u elektroenergetsku mrežu. Koncem 2019. bilo je 228 postrojenja članova EKO bilančne grupe, čija priključna snaga proizvodnog postrojenja prelazi 50 kW.

Prema obračunu energije uravnoteženja elektroenergetskog sustava za 2019. pozitivno odstupanje ostvareno je u iznosu od 2.304.415,00 kn, a negativno odstupanje (troškovi) u iznosu od 46.478.807,00 kn. Energija uravnoteženja je električna energija koju aktivira hrvatski operator prijenosnog sustava radi pokrivanja razlike između stvarno isporučene ili preuzete električne energije i ugovorenih količina električne energije te radi održavanja frekvencije u elektroenergetskom sustavu u propisanim granicama. Prema odredbi članka 46., stavka 7. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, troškove nastale obračunom energije uravnoteženja EKO bilančne grupe podmiruje operator tržišta električne energije (Društvo) iz sredstava za isplatu poticaja utvrđenih člankom 37. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji.

Troškovi u vezi s financiranjem poslova koje Društvo obavlja u sustavu poticanja proizvodnje ostvareni su u iznosu od 11.000.000,00 kn, na temelju odobrenja nadležnog ministarstva donesenog na temelju zahtjeva Društva, u skladu s odredbama članka 38., stavaka 2., 3. i 4. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, kojima je određeno da se sredstva za isplatu poticaja iz članka 37. navedenog Zakona koriste i za financiranje poslova koje operator tržišta električne energije (Društvo) obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, uključujući i troškove vođenja EKO bilančne grupe te troškove vezane za prodaje količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača. Ministarstvo utvrđuje iznos te nadzire obračun, isplatu i trošenje sredstava iz stavka 2. navedenog članka 38. Prikupljena sredstva za isplatu poticaja ne smatraju se prihodom operatora tržišta električne energije (Društva), osim u dijelu financiranja poslova u skladu sa stavkom 2. navedenog članka 38. (za financiranje poslova koje Društvo kao operator tržišta električne energije obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, uključujući i troškove vođenja EKO bilančne grupe te troškove u vezi s prodajom količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača).

Poticajna cijena

Društvo, kao operator tržišta električne energije, isplaćuje poticajnu cijenu za električnu energiju proizvedenu u proizvodnom postrojenju koje koristi obnovljive izvore energije i kogeneracijskom postrojenju, odnosno za isporučenu električnu energiju u elektroenergetsku mrežu. Prema odredbi članka 38., stavka 1., točke 1. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, sredstva za isplatu poticaja koriste se za isplatu poticajne cijene električne energije povlaštenim proizvođačima koji su u sustavu poticanja proizvodnje električne energije za isporučene električnu energiju na temelju ugovora o otkupu zaključenih s Društvom u skladu s odredbama Tarifnog sustava iz 2007., koji je stupio na snagu 1. srpnja 2007., Tarifnog sustava iz 2012., koji je stupio na snagu 6. lipnja 2012., i Tarifnog sustava iz 2014., koji je bio na snazi od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2015.

Tarifnim sustavima utvrđeni su, između ostalog, uvjeti dobivanja poticajne cijene te elementi za određivanje poticajne cijene. Poticajna cijena ovisi o vrsti izvora (sunčane elektrane, hidroelektrane, vjetroelektrane, elektrane na biomasu, geotermalne elektrane, drugi izvori) i instaliranoj snazi proizvodnog postrojenja te se korigira uz ispunjenje propisanih uvjeta, koji ovise o vrsti obnovljivih izvora energije te Tarifnom sustavu na temelju kojeg je ugovor o otkupu električne energije zaključen.

Primjerice, za postrojenja integrirane sunčane elektrane instalirane snage do uključivo 10 kW poticajna cijena ugovorena na temelju Tarifnog sustava 2014. iznosi 1,91 kn/kWh bez poreza na dodanu vrijednost. U ugovoru je navedeno, između ostalog, da se navedena visina poticajne cijene korigira (povećava) u skladu sa člankom 5., stavkom 2. i 3. Tarifnog sustava 2014., ako je toplinski sustav izgrađen istovremeno sa sunčanom elektranom. Da bi se ostvarilo pravo na korektivni koeficijent za korištenje toplinskog sustava, nositelj projekta obavezan je u roku od 15 dana od dana početka trajnog pogona utvrđenog u potvrdi kojom je nositelj projekta stekao pravo na trajni pogon postrojenja dostaviti Društvu potvrdu o omjeru instalirane snage (Prilog 4. Tarifnog sustava 2014.).

Za postrojenja vjetroelektrane instalirane snage veće od 1 MW poticajna cijena ugovorena na temelju Tarifnog sustava 2012. iznosi 0,71 kn/kWh bez poreza na dodanu vrijednost (fiksna tarifna stavka). U ugovoru je navedeno, između ostalog, da nositelj projekta ima pravo na promjenjivi dio tarifne stavke u skladu sa člankom 5. Tarifnog sustava 2012. (koji se temelji na mjerljivom doprinosu lokalnoj zajednici, doprinosu razvoja gospodarske aktivnosti, zapošljavanju, razvoju javnih servisa i podizanju kvalitete života), koji može iznositi najviše do 15,0 % fiksnog dijela. Ugovoreno je da je nositelj projekta obavezan za ostvarivanje prava na promjenjivi dio tarifne stavke dostaviti Društvu javnobilježnički ovjerenu vjerodostojnu ispravu (koja je u prilogu Tarifnog sustava 2012.) u roku od 15 dana nakon izdavanja potvrde hrvatskog operatora prijenosnog sustava, u kojoj je utvrđeno da je nositelj projekta stekao pravo na trajno priključenje postrojenja na elektroenergetsku mrežu.

Sve poticajne cijene korigiraju se svake godine primjenom indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu.

Stupanjem na snagu Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji (1. siječnja 2016.) prestao je biti na snazi Tarifni sustav 2014. (osim za nositelje projekta koji su do dana stupanja na snagu Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji zaključili ugovor o otkupu električne energije s Društvom) te je utvrđen novi model poticanja. Utvrđena je isplata tržišne premije te isplata zajamčene otkupne cijene povlaštenim proizvođačima koji su zaključili ugovor o tržišnoj premiji, odnosno ugovor o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom, a na temelju javnih natječaja, koje provodi Društvo najmanje jednom godišnje. Do konca 2019. javni natječaji nisu provedeni. Prema obrazloženju Društva, od 1. siječnja 2016. do 31. prosinca 2019. nije bilo zaključenih ugovora s povlaštenim proizvođačima o otkupu električne energije jer nisu bili doneseni podzakonski akti na temelju kojih se javni natječaji provode i ugovori zaključuju.

Od početka uspostave sustava poticanja proizvodnje (srpanj 2007.) do konca 2019. zaključeno je 1 374 ugovora o otkupu električne energije (bez isteklih i raskinutih ugovora). Od toga je 177 ugovora zaključeno na temelju Tarifnog sustava 2007., a 915 ugovora na temelju Tarifnog sustava 2012. te 282 ugovora na temelju Tarifnog sustava 2014.

Ugovori zaključeni na temelju Tarifnog sustava 2007. zaključeni su na rok od 12 godina, a ugovori zaključeni na temelju Tarifnog sustava 2012. i Tarifnog sustava 2014. zaključeni su na rok od 14 godina, računajući od dana primjene ugovora, odnosno od izgradnje i trajnog priključenja proizvodnog postrojenja na elektroenergetski sustav (aktivacija ugovora).

Društvo za svako proizvodno postrojenje s povlaštenim proizvođačem, nositeljem projekta, zaključuje ugovor o otkupu električne energije. Prema tarifnim sustavima, ugovor o otkupu električne energije zaključuje se na temelju zahtjeva, koji nositelj projekta podnosi Društvu. Navedenom zahtjevu prilaže se, između ostalog, prethodno rješenje o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača. Agencija izdaje, između ostalog, prethodna rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, rješenja o produženju valjanosti prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije te rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije. Prema ugovorima o otkupu električne energije, pravni temelj za raskid ugovora predstavlja, između ostalog, prestanak valjanosti prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije. Prema odredbama članka 7., stavaka 4. i 5. Pravilnika o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije (Narodne novine 132/13, 81/14, 93/14, 24/15, 99/15 i 110/15), nositelj projekta dužan je u rokovima iz stavaka 1. i 2. navedenog članka od dana pravomoćnosti prethodnog rješenja podnijeti zahtjev Agenciji za izdavanjem rješenja. Ako nositelj projekta u rokovima valjanosti prethodnog rješenja ne ishodi rješenje, ugovor o otkupu električne energije zaključen s operatorom tržišta (Društvom) se raskida.

Pojedini povlašteni proizvođači, nositelji projekta, nisu ishodili rješenje u rokovima valjanosti prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača, a Društvo nije raskinulo ugovor o otkupu električne energije zaključen između Društva i povlaštenog proizvođača, nositelja projekta. Pojedini povlašteni proizvođači, nositelji projekta su rješenje ishodili naknadno te ostvaruju poticajnu cijenu. Društvo je obrazložilo zašto Društvo nije raskinulo ugovor o otkupu električne energije zaključen između Društva i povlaštenog proizvođača, nositelja projekta, kada povlašteni proizvođač, nositelj projekta, nije ishodio rješenje u rokovima valjanosti prethodnog rješenja. Društvo u obrazloženju navodi, ako nositelj projekta ne dostavi potrebno rješenje unutar predviđenog roka, Društvo od Agencije i nositelja projekta službenim putem traži obavijest o tome je li pravodobno podnesen zahtjev za izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije odnosno je li podnesen zahtjev za produženje valjanog prethodnog rješenja. Ako Društvo iz tako zaprimljene obavijesti od Agencije i/ili od nositelja projekta utvrdi da nositelj projekta nije u predviđenom roku podnio zahtjev za izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije ili da nije pravodobno zatražio produženje valjanosti prethodnog rješenja, a da su pri tome ostvareni ugovorni i zakonski uvjeti za raskid ugovora o otkupu (konkretno prestanak valjanosti prethodnog rješenja), Društvo primjenom odredbe članka 153., stavka 2. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine 47/09) raskida takav ugovor. Nadalje, Društvo navodi, ako Agencija u svojoj službenoj obavijesti utvrdi da je nositelj projekta pravodobno podnio zahtjev Agenciji za izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije odnosno produženje prethodnog rješenja u skladu s odredbama Pravilnika, odnosno da je upravni postupak još uvijek u tijeku, u tom slučaju ugovor o otkupu se ne raskida, već je potrebno prekinuti dalje postupanje do trenutka rješavanja prethodnog pitanja kod Agencije, jer se radi o samostalnoj pravnoj cjelini, a bez čijeg rješavanja nije moguće riješiti upravnu stvar (konkretno jesu li ispunjeni ugovorne odredbe o raskidu ugovora o otkupu).

Koncem 2019. priključeno je na hrvatski elektroenergetski sustav 1 347 proizvodnih postrojenja, za koja se isplaćuju poticajne cijene (od čega su 22 vjetroelektrane), koja su u 2019. isporučila u elektroenergetski sustav 2.882.229.100 kWh električne energije (od čega se na vjetroelektrane odnosi 1.402.331.494 kWh ili 48,7 %). Za isporučenu navedenu električnu energiju povlaštenu proizvođači su Društvu obračunali poticajnu cijenu u iznosu od 2.662.413.275,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost (prema ulaznim računima povlaštenih proizvođača), od čega se na vjetroelektrane odnosi 1.097.716.100,00 kn ili 41,2 %. Do konca 2019. nije aktivirano 27 ugovora, odnosno 27 proizvodnih postrojenja nije izgrađeno i trajno priključeno na elektroenergetski sustav. Od toga, nisu aktivirana četiri ugovora zaključena po Tarifnom sustavu 2012. i 23 ugovora po Tarifnom sustavu 2014.

Poticajna cijena utvrđena je i isplaćivana povlaštenim proizvođačima za isporučenu električnu energiju na temelju zaključenog ugovora o otkupu električne energije, odnosno tarifnog sustava na temelju kojeg je ugovor zaključen, osim što je prijašnjih godina u nekim slučajevima promijenjen tarifni sustav pri godišnjoj korekciji poticajne cijene za indeks potrošačkih cijena.

Promjena tarifnog sustava pri godišnjoj korekciji poticajne cijene

Od 915 ugovora o otkupu električne energije zaključenih s povlaštenim proizvođačima na temelju Tarifnog sustava 2012., do konca 2013. aktivirano je 498 ugovora (proizvodna postrojenja su izgrađena), od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2019. aktivirano je 413 ugovora, a četiri ugovora (vjetroelektrane) aktivirana su u 2020.

Za 498 ugovora aktiviranih do konca 2013. indeks potrošačkih cijena je svake godine primijenjen na prvobitno utvrđenu poticajnu cijenu (fiksnu tarifnu stavku), a prva korekcija cijena za indeks potrošačkih cijena primijenjena je u kalendarskoj godini koja slijedi godinu u kojoj se ugovor počeo primjenjivati, odnosno ugovor je aktiviran (proizvodno postrojenje je izgrađeno). Navedeno je u skladu sa zaključenim ugovorima te odredbom članka 14., stavka 7. Tarifnog sustava 2012., prema kojoj, u ugovoru o otkupu električne energije poticajna cijena iz članka 4., stavka 1. navedenog Tarifnog sustava godišnje se korigira za indeks inflacije u prethodnoj kalendarskoj godini koji objavljuje Državni zavod za statistiku. Prva korekcija cijena primjenjuje se u kalendarskoj godini koja slijedi godinu u kojoj se ugovor o otkupu električne energije počeo primjenjivati.

Za 413 ugovora aktiviranih od 1. siječnja 2014. do konca 2019. Društvo godišnju korekciju poticajne cijene za indeks potrošačkih cijena nije obavilo na ugovoreni način, odnosno na način utvrđen odredbom članka 14., stavka 7. Tarifnog sustava 2012., nego prema odredbi članka 17., stavka 8. Tarifnog sustava 2014., kojom je utvrđeno da se visina poticajne cijene koja je utvrđena zaključenim ugovorom o otkupu električne energije korigira svake godine u odnosu na utvrđenu korigiranu poticajnu cijenu iz prethodne godine primjenom indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu za sve zaključene valjane ugovore o otkupu električne energije. Prva korekcija cijena primjenjuje se u kalendarskoj godini koja slijedi godinu u kojoj je ugovor o otkupu električne energije zaključen.

Zbog primjene Tarifnog sustava 2014., poticajne cijene u 2019. su za isporučenu električnu energiju iz 413 proizvodnih postrojenja veće, jer je prva korekcija cijena za indeks potrošačkih cijena primijenjena u kalendarskoj godini koja slijedi godinu u kojoj je ugovor o otkupu električne energije zaključen (prema Tarifnom sustavu 2012. prva korekcija cijena primjenjuje se u kalendarskoj godini koja slijedi godinu u kojoj je proizvodno postrojenje izgrađeno, odnosno u kojoj je ugovor aktiviran i počeo se primjenjivati).

Također, neke poticajne cijene su dodatno veće jer je indeks potrošačkih cijena svake godine primijenjen tako da je povećana korigirana poticajna cijena iz prethodne godine, a prema Tarifnom sustavu 2012., indeks potrošačkih cijena svake godine primjenjuje se tako da se povećava prvobitno utvrđena poticajna cijena iz članka 4., stavka 1. Tarifnog sustava 2012. (fiksna tarifna stavka). Navedena promjena tarifnog sustava utječe na veću poticajnu cijenu električne energije proizvedene u navedena 413 proizvodna postrojenja izgrađena do konca 2019. te četiri proizvodna postrojenja izgrađena u 2020., sve do roka valjanosti ugovora o otkupu električne energije, a nekim ugovorima rok valjanosti je još desetak godina.

Prema odredbi članka 18., stavka 2. Tarifnog sustava 2012., način i elementi utvrđivanja poticajne cijene, odnosno poticajna cijena utvrđena tarifnim sustavom za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, važećim u trenutku zaključenja ugovora o otkupu električne energije, neće se mijenjati tijekom razdoblja trajanja ugovora, osim na način propisan navedenim Tarifnim sustavom. Međutim, Društvo je postupilo prema odredbi članka 29., stavka 2. Tarifnog sustava 2014, prema kojoj, za nositelja projekta s kojim je ugovor o otkupu električne energije zaključen, a za koji se do dana stupanja na snagu navedenog Tarifnog sustava (do 1. siječnja 2014.) nije počela primjenjivati isplata poticajne cijene u skladu s odredbama Tarifnog sustava 2012. (ugovor nije aktiviran jer postrojenje nije izgrađeno i trajno priključeno na elektroenergetski sustav), primjenjuje se odredba, između ostalog, članka 17., stavka 8. navedenog Tarifnog sustava (Tarifnog sustava 2014.). Odredbom članka 17., stavka 8. Tarifnog sustava 2014. utvrđeno je da se visina poticajne cijene koja je utvrđena zaključenim ugovorom o otkupu električne energije korigira svake godine u odnosu na utvrđenu korigiranu poticajnu cijenu iz prethodne godine primjenom indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu za sve zaključene valjane ugovore o otkupu električne energije. Prva korekcija cijena primjenjuje se u kalendarskoj godini koja slijedi godinu u kojoj je ugovor o otkupu električne energije zaključen.

Promjena indeksa potrošačkih cijena

Svim tarifnim sustavima, kao i ugovorima o otkupu električne energije zaključenim s povlaštenim proizvođačima, utvrđeno je da se poticajna cijena, za vrijeme valjanosti ugovora, korigira svake godine primjenom indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu, a nije utvrđeno primjenjuje li se godišnji porast potrošačkih cijena ili se primjenjuje prosječni godišnji indeks potrošačkih cijena.

Društvo je u 2013. i prethodnih godina tražilo Državni zavod za statistiku podatak o godišnjem porastu potrošačkih cijena te su poticajne cijene u 2013. i prethodnim godinama korigirane za godišnji porast potrošačkih cijena u prethodnoj godini. U siječnju 2014. Društvo je također zatražilo podatak o godišnjem porastu potrošačkih cijena u prethodnoj godini (2013.). Prema primljenim podacima, potrošačke cijene za 2013. više su za 0,3 %, što je primijenjeno pri izračunu poticajne cijene u 2014. (što za neka proizvodna postrojenja nije imalo utjecaja na cijenu). U prosincu 2014. Društvo je zatražilo podatak o prosječnom godišnjem indeksu potrošačkih cijena za 2013. Prema primljenim podacima, potrošačke cijene za 2013. više su za 2,2 % te je Društvo u 2015. ispravilo izračun poticajnih cijena za 2014. tako da je primijenilo podatak o prosječnom godišnjem indeksu potrošačkih cijena za 2013. (porast 2,2 %), umjesto prethodno primijenjenog podatka o godišnjem porastu potrošačkih cijena za 2013. (porast 0,3 %). Iz dokumentacije Društva nije vidljiv razlog promjene, odnosno primjene podatka o prosječnom godišnjem indeksu potrošačkih cijena, umjesto prethodno primijenjenog podatka o godišnjem porastu potrošačkih cijena.

Za sva proizvodna postrojenja izgrađena do 2014. (aktivirani ugovori do 2014.) isplaćena je razlika poticajne cijene za 2014. ukupno u iznosu od 14.562.867,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost, od čega se na vjetroelektrane odnosi 9.664.902,00 kn (u iznosu od 80.682,00 kn do 1.471.695,00 kn po proizvodnom postrojenju vjetroelektrana). Razlika poticajne cijene isplaćena je za isporučenih 929.204.777 kWh električne energije u 2014., od čega se na vjetroelektrane (15 vjetroelektrana) odnosi 633.945.746 kWh.

Navedeno povećanje poticajne cijene u 2014. s osnove promjene indeksa potrošačkih cijena ima utjecaja na poticajnu cijenu svih proizvodnih postrojenja (bez obzira po kojem tarifnom sustavu su ugovori zaključeni) u narednim godinama, uključujući 2019. i nadalje sve do isteka roka valjanosti ugovora, a nekim ugovorima rok valjanosti je još desetak godina.

Za 2015. i nadalje Društvo poticajnu cijenu korigira svake godine primjenom prosječnog godišnjeg indeksa potrošačkih cijena. Odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2016., jasno je utvrđeno koji se indeks potrošačkih cijena primjenjuje. Prema odredbi članka 32., stavka 10. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, visina referentne vrijednosti električne energije koja je utvrđena zaključenim ugovorom o tržišnoj premiji korigira se svake godine u odnosu na utvrđenu korigiranu referentnu vrijednost električne energije iz prethodne godine primjenom Prosječnoga godišnjeg indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu za sve zaključene valjane ugovore o tržišnoj premiji. Također, prema odredbi članka 35., stavka 6. navedenog Zakona, visina otkupne cijene koja je utvrđena zaključenim ugovorom o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom korigira se svake godine u odnosu na utvrđenu korigiranu otkupnu cijenu iz prethodne godine primjenom Prosječnog godišnjeg indeksa potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu za sve zaključene valjane ugovore o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom.

– Prihodi od naknade za organiziranje tržišta električne energije

Prihodi od naknade za organiziranje tržišta električne energije ostvareni su u iznosu od 7.897.337,00 kn. Odnose se na mjesečnu naknadu u iznosu od 7.527.337,00 kn te godišnju naknadu u iznosu od 370.000,00 kn. Ostvareni su na temelju Odluke o naknadi za organiziranje tržišta električne energije (Narodne novine 94/97 i 38/12), koju je donijela Vlada Republike Hrvatske.

Prema Odluci, naknada se naplaćuje od opskrbljivača, trgovaca i proizvođača (osim povlaštenog proizvođača koji ima pravo na poticaj), koji sudjeluju na tržištu električne energije, mjesečno u iznosu od 0,14 kn/MWh (bez poreza na dodanu vrijednost) prodane električne energije te godišnje u iznosu od 10.000,00 kn, kao godišnja naknada za sudjelovanje na tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj. Koncem 2019. bilo je 37 obveznika naknade za organiziranje tržišta električne energije. Od toga je 21 trgovac, jedanaest opskrbljivača i pet proizvođača.

– Prihodi od naknade za organiziranje tržišta plina

Prihodi od naknade za organiziranje tržišta plina ostvareni su u iznosu od 2.513.848,00 kn. Odnose se na mjesečnu naknadu u iznosu od 2.323.848,00 kn i godišnju naknadu u iznosu od 190.000,00 kn. Ostvareni su na temelju Odluke o naknadi za organiziranje tržišta plina (Narodne novine 23/16), koju je donijela Agencija.

Prema Odluci, naknada se naplaćuje od voditelja bilančne skupine, koji sudjeluju na tržištu plina i određuje se u iznosu od 0,0877 kn/MWh plina koji je izmjeren na izlazima iz transportnog sustava Republike Hrvatske za svaku bilančnu skupinu te u iznosu od 10.000,00 kn godišnje, kao godišnja naknada za sudjelovanje na tržištu plina u Republici Hrvatskoj. Koncem 2019. bilo je 19 voditelja bilančne skupine.

- Prihodi od naknade za sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije

Prihodi od naknade za sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije ostvareni su u iznosu od 1.982.145,00 kn. Odnose se na naknade koje Društvu plaćaju korisnici Registra jamstva podrijetla električne energije, i to: pojedinačne naknade za izdavanje i prijenos jamstva podrijetla električne energije u iznosu od 1.608.145,00 kn te godišnju naknadu za vođenje korisničkog računa u Registru i godišnju naknadu za svako pojedino proizvodno postrojenje registrirano u Registru u iznosu od 374.000,00 kn. Iznosi naknada utvrđeni su Odlukom o iznosu naknada za sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije (Narodne novine 34/15), koju je donijela Agencija, na temelju članka 11., stavka 1., točke 10. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine 120/12) i članka 9., stavka 1. Uredbe o uspostavi sustava jamstva podrijetla električne energije (Narodne novine 84/13, 20/14, 108/15 i 55/19). Koncem 2019. u Registru je bilo šest opskrbljivača, pet proizvođača električne energije i jedan trgovac.

- Drugi poslovni prihodi

Drugi poslovni prihodi ostvareni su u iznosu od 595.811,00 kn, a vrijednosno su značajniji iz državnog proračuna od povrata poreza na dohodak od nesamostalnog rada i pripadajućih doprinosa u iznosu od 448.717,00 kn, po sudskom sporu u vezi s otkazom ugovora o radu zaposleniku.

- Financijski prihodi

Financijski prihodi ostvareni su u iznosu od 60.468,00 kn, a vrijednosno značajniji odnose se na prihode od kamata u iznosu od 49.132,00 kn.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi

u kn

Redni broj	Rashodi	Ostvareno za 2018.	Ostvareno za 2019.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Poslovni rashodi	18.053.312,00	21.268.281,00	117,8
1.1.	Materijalni troškovi	4.875.329,00	4.620.890,00	94,8
1.2.	Troškovi osoblja	9.823.604,00	11.318.574,00	115,2
1.3.	Amortizacija	1.464.930,00	2.194.384,00	149,8
1.4.	Drugi troškovi	1.786.944,00	2.815.377,00	157,6
1.5.	Vrijednosna usklađenja	0,00	16.297,00	-
1.6.	Rezerviranja	67.340,00	45.836,00	68,1
1.7.	Drugi poslovni rashodi	35.165,00	256.923,00	730,6
2.	Financijski rashodi	16.259,00	93.608,00	575,7
3.	Udio u gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	2.044.969,00	189.431,00	9,3
	Ukupno	20.114.540,00	21.551.320,00	107,1

Vrijednosno značajniji udjel imaju troškovi osoblja u iznosu od 11.318.574,00 kn ili 52,5 %, materijalni troškovi u iznosu od 4.620.890,00 kn ili 21,4 %, drugi troškovi u iznosu od 2.815.377,00 kn ili 13,1 % te troškovi amortizacije u iznosu od 2.194.384,00 kn ili 10,2 % ukupnih rashoda. Svi drugi rashodi ostvareni su u iznosu od 602.095,00 kn ili 2,8 % ukupnih rashoda.

U odnosu na prethodnu godinu, vrijednosno značajnije povećani su troškovi osoblja za 1.494.970,00 kn ili 15,2 % (zbog povećanja plaća zaposlenih), drugi troškovi za 1.028.433,00 kn ili 57,6 % (većim dijelom zbog troškova članarina i usluga trgovanja koji se nadoknađuju društvu u suvlasništvu Društva) te troškovi amortizacije za 729.454,00 kn ili 49,8 % (zbog promjena u evidentiranju najмова odnosno primjene Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 16). Rashodi za udio u gubitku društava u suvlasništvu Društva smanjeni su za 1.855.539,00 kn ili 90,7 %.

Materijalni troškovi ostvareni su u iznosu od 4.620.890,00 kn, a vrijednosno značajniji su troškovi usluga u iznosu od 4.462.779,00 kn. Većim dijelom odnose se na troškove za intelektualne i osobne usluge u iznosu od 1.997.542,00 kn (obuhvaćaju usluge poslovnih informacija u iznosu od 711.157,00 kn, prognoza proizvodnje električne energije u iznosu od 422.023,00 kn, odvjetničke i pravne usluge u iznosu od 377.669,00 kn, usluge izrade stručnih studija u iznosu od 194.600,00 kn, poreznog savjetovanja u iznosu od 135.000,00 kn, revizorske usluge u iznosu od 95.000,00 kn i druge usluge u iznosu od 62.093,00 kn) te troškove za održavanje i zaštitu u iznosu od 1.915.700,00 kn (obuhvaćaju usluge podrške i održavanja više računalnih programa i mrežnih stranica u iznosu od 1.157.485,00 kn, održavanja opreme u iznosu od 263.308,00 kn, upravljanja nadzora i ušteda tijekom ispisa i kopiranja u iznosu od 127.800,00 kn, čišćenja i održavanja uredskih prostora u iznosu od 116.667,00 kn i druge usluge u iznosu od 250.440,00 kn). Preostali troškovi usluga ostvareni su u iznosu od 549.537,00 kn, od čega se na troškove promidžbe i sponzorstava odnosi 153.490,00 kn.

Troškovi osoblja ostvareni su u iznosu od 11.318.574,00 kn. Odnose se na brutoplaće u iznosu od 9.779.982,00 kn, doprinose na plaće u iznosu od 1.484.458,00 kn i druge troškove zaposlenih (porezi i doprinosi za plaće u naravi) u iznosu od 54.134,00 kn. Tijekom 2019. prosječna mjesečna brutoplaća zaposlenih u Društvu za puno radno vrijeme iznosila je 20.861,00 kn (neto 13.292,00 kn), najviša brutoplaća iznosila je 28.332,00 kn (neto 17.323,00 kn), a najniža brutoplaća iznosila je 12.039,00 kn (neto 8.092,00 kn).

Troškovi amortizacije ostvareni su u iznosu od 2.194.384,00 kn. Obračun amortizacije za 2019. obavljen je linearnom metodom primjenom godišnjih amortizacijskih stopa i očekivanim vijekom upotrebe pojedine dugotrajne imovine, u okviru porezno dopustivih stopa u skladu s odredbama Zakona o porezu na dobit (Narodne novine 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19 i 32/20).

Drugi troškovi ostvareni su u iznosu od 2.815.377,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na naknadu društvu u suvlasništvu Društva u iznosu od 586.398,00 kn za uslugu prodaje električne energije na unutar dnevnom tržištu i uslugu prodaje na dan unaprijed tržištu (naknada je obračunana u skladu s iznosima naknada koje je u siječnju 2019. donio predsjednik uprave društva u suvlasništvu Društva), članarine za trgovanja i druga davanja u iznosu od 517.547,00 kn, naknade troškova zaposlenima (za prijevoz, neoporezivi dodatak na plaću, prigodne nagrade za božićne i uskrasne blagdane, godišnji odmor, darove djeci, otpremnine, jubilarne nagrade i pomoći) u iznosu od 531.002,00 kn, reprezentaciju u iznosu od 323.269,00 kn, službena putovanja (dnevnicе, prijevoz i noćenje) u iznosu od 202.967,00 kn te premije osiguranja u iznosu od 127.646,00 kn.

Zatim, na nagrade članovima Nadzornog odbora u iznosu od 84.085,00 kn. Od kolovoza do prosinca 2019. obračunana je i isplaćena mjesečna nagrada članovima Nadzornog odbora, koje je predložila Vlada Republike Hrvatske u lipnju 2019. (za rad predsjednika u netoiznosu od 2.000,00 kn, zamjenika predsjednika u netoiznosu od 1.800,00 kn i člana u netoiznosu od 1.600,00 kn), te od siječnja do prosinca 2019. članu Nadzornog odbora predstavniku zaposlenih, koji je izabran u travnju 2015., mjesečno u netoiznosu od 1.600,00 kn. Nagrada je obračunana u skladu s odlukom Skupštine Društva iz 2009.

Drugi poslovni rashodi ostvareni su u iznosu od 256.923,00 kn, a odnose se na troškove za penale zbog nepravodobnog produženja licenci za softverske komponente u iznosu od 124.401,00 kn, otpise vrijednosno neusklađenih potraživanja u iznosu od 89.699,00 kn i troškove donacija i sponzorstava u iznosu od 42.823,00 kn.

Financijski rashodi ostvareni su u iznosu od 93.608,00 kn. Većim dijelom odnose se na kamate u iznosu od 44.494,00 kn i tečajne razlike u iznosu od 43.598,00 kn.

Rezerviranja su ostvarena u iznosu od 45.836,00 kn na temelju odluke direktora iz prosinca 2019. Odnose se na troškove dugoročnog rezerviranja za otpremnine u iznosu od 26.778,00 kn, neiskorištene godišnje odmore u iznosu od 15.509,00 kn te jubilarne nagrade u iznosu od 3.549,00 kn.

Udio u gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom za 2019. ostvaren je u iznosu od 189.431,00 kn, a odnosi se na pokriće gubitka društva u suvlasništvu Društva (gubitka iz 2018.), u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2019., ukupna vrijednost sredstava i izvora sredstava iznosila je 986.006.940,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i kapitala.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine te obveza i kapitala

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja 2019.	31. prosinca 2019.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
I.	Aktiva	1.053.158.647,00	986.006.940,00	93,6
1.	Dugotrajna imovina	4.291.590,00	3.796.638,00	88,5
1.1.	Nematerijalna imovina	2.352.528,00	1.688.774,00	71,8
1.2.	Materijalna imovina	362.588,00	525.641,00	145,0
1.3.	Dugotrajna financijska imovina	1.496.401,00	1.306.970,00	87,3
1.4.	Potraživanja	0,00	186.444,00	-
1.5.	Odgođena porezna imovina	80.073,00	88.809,00	110,9
2.	Kratkotrajna imovina	1.048.607.331,00	981.747.323,00	93,6
2.1.	Potraživanja	592.934.036,00	293.460.932,00	49,5
2.2.	Kratkotrajna financijska imovina	7.395.995,00	20.696.736,00	279,8
2.3.	Novac u banci i blagajni	448.277.300,00	667.589.655,00	148,9
3.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	259.726,00	462.979,00	178,3
II.	Pasiva	1.053.158.647,00	986.006.940,00	93,6
1.	Kapital i rezerve	20.565.727,00	21.310.940,00	103,6
2.	Rezerviranja	444.851,00	30.248.294,00	6 799,6
3.	Dugoročne obveze	34.580.822,00	731.594,00	2,1
4.	Kratkoročne obveze	997.151.572,00	933.311.528,00	93,6
5.	Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	415.675,00	404.584,00	97,3
	Izvanbilančni zapisi	0,00	524.471.547,00	-

U odnosu na stanje prethodne godine, ukupna vrijednost imovine te obveza i kapitala manja je za 67.151.707,00 kn ili 6,4 %. Vrijednosno značajnije smanjena su potraživanja za 299.473.104,00 kn ili 50,5 % zbog drukčijeg načina evidentiranja obračuna poslovnih promjena u sustavu poticanja proizvodnje. S obzirom na to da se prema propisima, sredstva za isplate u sustavu poticanja proizvodnje ne smatraju prihodom Društva, Društvo je donijelo početkom lipnja 2020. proceduru za evidentiranje poslovnih promjena u sustavu poticanja proizvodnje, kojom je, između ostalog, utvrđen način evidentiranja obračuna poslovnih promjena u sustavu poticanja za 2019. (zatvaranje potraživanja i obveza u sustavu poticanja).

Vrijednosno značajnija imovina odnosi se na novac u banci i blagajni u iznosu od 667.589.655,00 kn ili 67,7 % te potraživanja u iznosu od 293.460.932,00 kn ili 29,8 % ukupne imovine. Vrijednosno značajnija nematerijalna imovina odnosi se na licence u vrijednosti od 735.894,00 kn, a vrijednosno značajnija materijalna imovina odnosi se na računala i računalnu opremu u vrijednosti od 453.957,00 kn.

Dugotrajna financijska imovina iznosila je 1.306.970,00 kn, a odnosi se na udjel u visini od 50,0 % u društvu u suvlasništvu Društva. Dugoročna potraživanja iznosila su 186.445,00 kn, a odnose se na potraživanja za zakup poslovnog prostora, koji je 2014. dan u podzakup društvu u suvlasništvu Društva.

Potraživanja su iznosila 293.460.932,00 kn, od čega su dospjela u iznosu od 22.334.086,00 kn i nedospjela u iznosu od 271.126.846,00 kn.

Vrijednosno najznačajnija potraživanja su potraživanja od kupaca u iznosu od 281.602.479,00 kn ili 96,0 % ukupnih potraživanja, od čega se na potraživanja od kupaca u sustavu poticanja proizvodnje odnosi 272.131.035,00 kn, a na potraživanja od drugih kupaca 9.471.444,00 kn. Do konca svibnja 2020. naplaćena su potraživanja u iznosu od 292.096.738,00 kn, a nenaplaćena potraživanja iznose 1.364.194,00 kn. Starost većine dospjelih potraživanja je do 30 dana. Dužnicima su upućivane opomene, zaključen je sporazum o obročnoj otplati duga te je podnesen prijedlog za ovrhu.

Društvo je u skladu s odredbama članaka 15., 17. i 19. Pravila o organizaciji tržišta plina (Narodne novine 50/18) obavljalo obračun naknade za dnevno odstupanje, obračun trgovanja na trgovinskoj platformi i obračun naknade za neutralnost. Na temelju navedenih obračuna, Društvo je izdalo račune voditeljima bilančne skupine ukupno u iznosu od 85.013.904,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost (za naknadu za dnevno odstupanje u iznosu od 59.652.111,00 kn, za trgovanja na trgovinskoj platformi u iznosu od 21.292.636,00 kn, za naknadu za neutralnost u iznosu od 4.069.157,00 kn). Voditelji bilančne skupine izdali su račune Društvu u jednakom iznosu od 85.013.904,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost (za naknadu za dnevno odstupanje u iznosu od 49.523.432,00 kn, za trgovanja na trgovinskoj platformi u iznosu od 24.453.243,00 kn, za naknadu za neutralnost u iznosu od 11.037.229,00 kn). Također, Društvo je obračunavalo odstupanja od nominacije u skladu s odredbama članka 20. Pravila o organizaciji tržišta plina. Na temelju obračuna, Društvo je izdalo račune voditeljima bilančne skupine u iznosu od 2.402.021,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost. U navedenom iznosu od 2.402.021,00 kn društvo za transport prirodnim plinom (u vlasništvu Republike Hrvatske) izdalo je račun Društvu, u skladu s odredbama članka 20., stavaka 4. i 5. Pravila o organizaciji tržišta plina, prema kojima, ako je za pojedinu bilančnu skupinu utvrđeno odstupanje od nominacije na kraju pojedinog plinskog dana, operator tržišta plina (Društvo) dužan je izdati račun voditelju bilančne skupine za razliku tih iznosa i prikupljena sredstva uplatiti predviđajućoj strani.

Navedeni obračuni nisu evidentirani na приходima i rashodima, nego na pozicijama Bilance (na računima potraživanja i na računima obveza), što je u skladu s odredbama članka 51. Zakona o tržištu plina, kojima je utvrđeno, između ostalog, da je operator tržišta plina dužan uspostaviti poseban poslovni račun za potrebe obavljanja poslova operatora tržišta plina. Novčana sredstva na računu iz stavka 2. navedenog članka ne smatraju se prihodom operatora tržišta plina te ne ulaze u likvidacijsku ili stečajnu masu operatora tržišta plina niti mogu biti predmetom ovrhe.

Kratkotrajna financijska imovina iznosila je 20.696.736,00 kn. Vrijednosno značajnija odnosi se na vrijednost udjela u investicijskom fondu u iznosu od 18.732.736,00 kn te dane depozite kao sredstvo osiguranja plaćanja u iznosu od 1.864.000,00 kn.

Novac u banci i blagajni iznosio je 667.589.655,00 kn. Odnosi se na sredstva na računima za posebne namjene u iznosu od 665.634.704,00 kn, sredstva na računu za redovno poslovanje (kunski i devizni) u iznosu od 1.941.404,00 kn te na novčana sredstva u blagajnama u iznosu od 13.547,00 kn. Društvo je koncem godine imalo pet računa za posebne namjene. Vrijednosno najznačajnija novčana sredstva su na računu za sustav poticanja proizvodnje u iznosu od 632.817.308,00 kn, koji je otvoren u 2018., te na računu koji je otvoren 2017. na temelju odredaba Zakona o tržištu plina u iznosu od 2.089.832,00 kn. Preostala tri računa za posebne namjene zatvorena su u svibnju i lipnju 2020. (račun za naknadu za poticanje proizvodnje biogoriva, na kojem u 2019. nije bilo prometa, te račun za sustav poticanja proizvodnje otvoren 2007. i račun za jamstva podrijetla električne energije otvoren 2019.).

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda iznosili su 462.979,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na unaprijed plaćene troškove u iznosu od 437.771,00 kn, od čega se na produženje pretplate za programske pakete i prava na nove verzije programskih paketa za zaštitu osobnih podataka odnosi 290.523,00 kn, a nabavu nadogradnje računalnog sustava i održavanja sistemske infrastrukture 147.248,00 kn.

Stanje kapitala Društva iznosilo je 21.310.940,00 kn. Odnosi se na temeljni (upisani) kapital u iznosu od 9.300.000,00 kn, zadržanu dobit u iznosu od 10.003.071,00 kn te dobit poslovne godine u iznosu od 2.007.869,00 kn.

Rezerviranja su iznosila 30.248.294,00 kn i veća su za 29.803.443,00 kn u odnosu na prethodnu godinu, najvećim dijelom jer su prethodne godine rezerviranja za sudske sporove u iznosu od 34.580.822,00 kn u financijskim izvještajima iskazana u okviru dugoročnih obveza. Odnose se na rezerviranja iz sustava poticanja proizvodnje (koja se ne evidentiraju na troškovima) za sudski spor u iznosu od 11.957.638,00 kn, koji je 2014. pokrenuo povlašteni proizvođač električne energije, te rezerviranja u iznosu od 5.180.772,00 kn za isporučenu električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije, za koju povlašteni proizvođači (dobavljači) nisu ispostavili račune. Također, iskazano je rezerviranje za sudski spor u iznosu od 12.634.706,00 kn, koji je 2015. pokrenuo povlašteni proizvođač biogoriva. Preostala rezerviranja u iznosu od 475.178,00 kn odnose na rezerviranja za otpremnine u iznosu od 358.382,00 kn i na rezerviranja za jubilarne nagrade u iznosu od 116.796,00 kn (koja su evidentirana na troškovima u 2019. u iznosu od 45.836,00 kn i prijašnjih godina u iznosu od 429.342,00 kn).

Dugoročne obveze iznosile su 731.594,00 kn i manje su za 33.849.228,00 kn u odnosu na prethodnu godinu, najvećim dijelom jer su prethodne godine rezerviranja za sudske sporove u financijskim izvještajima iskazana u okviru dugoročnih obveza. Odnose se na obveze s osnove zakupa poslovnog prostora, parkirnih mjesta i automobila.

Kratkoročne obveze iskazane su u iznosu od 933.311.528,00 kn. S obzirom na to da se prema odredbi članka 38., stavka 4. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, prikupljena sredstva za isplatu poticaja ne smatraju prihodom, nego se evidentiraju na pozicijama bilance, Društvo je na računu Ostale kratkoročne obveze koncem 2019. iskazalo obveze za isplate u sustavu poticanja proizvodnje u iznosu od 397.889.121,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost, što je 253.391.344,00 kn ili 38,9 % manje u odnosu na prethodnu godinu, zbog drukčijeg načina evidentiranja obračuna poslovnih promjena u sustavu poticanja proizvodnje (zatvaranje potraživanja i obveza u sustavu poticanja proizvodnje). Navedene obveze u iznosu od 397.889.121,00 kn čine razliku ukupnih naknada te prodaje električne energije obračunanih kupcima u sustavu poticanja proizvodnje za 2019. (prema izlaznim računima Društva) te ukupnih obveza za 2019. prema povlaštenim proizvođačima za isplatu poticajne cijene električne energije i drugim dobavljačima u sustavu poticanja proizvodnje (prema ulaznim računima dobavljača).

Preostale kratkoročne obveze iznosile su 535.422.407,00 kn, što je 189.552.314,00 kn ili 54,8 % više su u odnosu na prethodnu godinu, od čega se na dospjele obveze odnosi 171.259.797,00 kn, a nedospjele 364.162.610,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu vrijednosno značajnije povećane su obveze prema dobavljačima za 154.886.188,00 kn ili 45,9 % te obveze za primljene depozite kao sredstvo osiguranja plaćanja za 30.726.875,00 kn ili 1.536,3 % (jer su subjekti na tržištu električne energije više uplaćivali depozite, a manje predavali garancije banke kao sredstvo osiguranja plaćanja).

Vrijednosno značajnije kratkoročne obveze su obveze prema dobavljačima u iznosu od 492.226.420,00 kn ili 52,7 % ukupnih obveza, od čega se na obveze prema dobavljačima u sustavu poticanja proizvodnje odnosi 482.194.788,00 kn, a na obveze prema drugim dobavljačima 10.031.632,00 kn. Obveze za depozite iznosile su 32.726.875,00 kn (vrijednosno značajnije odnose se na primljene depozite u svrhu osiguranja plaćanja od trgovca električnom energijom s osnove organiziranja aukcije prodaje električne energije iz EKO bilančne grupe u iznosu od 23.161.725,00 kn, od opskrbljivača u sustavu poticanja proizvodnje u iznosu od 4.043.000,00 kn te od članova EKO bilančne grupe u iznosu od 3.522.150,00 kn). Do konca svibnja 2020. podmirene su obveze u iznosu od 497.965.858,00 kn, a nepodmirene obveze iznose 37.456.549,00 kn (od čega se na obveze za depozite odnosi 32.726.875,00 kn).

Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja iznosilo je 404.584,00 kn. Odnose se na obračunane troškove koji dospijevaju u narednom razdoblju (rezerviranje za neiskorišteni godišnji odmor u iznosu od 364.684,00 kn te obveze za usluge vanjske revizije u iznosu od 39.900,00 kn).

Stanje izvanbilančnih zapisa iznosilo je 524.471.547,00 kn, a odnosi se na primljene zadužnice u iznosu od 398.200.000,00 kn, primljene garancije banke u iznosu od 64.750.842,00 kn te izdane zadužnice u iznosu od 61.520.705,00 kn.

c) Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

U Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, koji je sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja, Društvo je za 2019. iskazalo dobit prije oporezivanja u iznosu od 2.511.504,00 kn, što je 284.998,00 kn ili 10,2 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Dobit nakon oporezivanja iskazana je u iznosu od 2.007.869,00 kn. Odlukom Nadzornog odbora iz kolovoza 2020., dobit je raspoređena tako da se dobit u iznosu od 1.204.721,00 kn ili 60,0 % uplati u državni proračun Republike Hrvatske, a preostala dobit u iznosu od 803.148,00 kn ili 40,0 % koristi kao zadržana dobit.

d) Revizija godišnjih financijskih izvještaja

Revizorsko društvo obavilo je reviziju godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2019. te u srpnju 2020. sastavilo izvješće. Revizijom su obuhvaćeni Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca), Račun dobiti i gubitka, Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama kapitala te Bilješke uz financijske izvještaje. Prema mišljenju revizorskog društva, godišnji financijski izvještaji istinito i fer prikazuju financijski položaj Društva na 31. prosinca 2019., njegovu financijsku uspješnost i novčane tokove u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

III. REVIZIJA ZA 2019.

Postupci revizije provedeni su od 4. veljače do 17. prosinca 2020.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi financijske revizije.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje
- provjeriti provedbu naloga i preporuka iz prošlih revizija
- provjeriti druge aktivnosti u vezi s poslovanjem.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijave ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima su:

1. Zakon o računovodstvu
2. Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja
3. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja su:

1. Zakon o računovodstvu
2. Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11 – pročišćeni tekst, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 i 40/19)
3. Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji
4. Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)
5. Zakon o radu (Narodne novine 93/14 i 127/17)
6. Zakon o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 111/18)
7. Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 78/15 i 102/19)
8. Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine 120/16)
9. Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine 115/16 i 106/18)
10. Zakon o porezu na dobit
11. Zakon o pravu na pristup informacijama, članak 10. (Narodne novine 25/13 i 85/15)
12. Zakon o upravljanju državnom imovinom (Narodne novine 52/18)
13. Uredba o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (Narodne novine 95/19)

14. Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (Narodne novine 101/17)
15. Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (Narodne novine 65/17)
16. Pravilnik o porezu na dohodak (Narodne novine 10/17, 128/17, 106/18, 1/19 i 80/19)
17. Uredba o uspostavi sustava jamstva podrijetla električne energije
18. Uredba o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača koju su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije
19. Uredba o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija
20. Odluka o naknadi za organiziranje tržišta električne energije
21. Odluka o naknadi za organiziranje tržišta plina
22. Odluka o iznosu naknada za sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije
23. Odluka o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju
24. Pravilnik o radu (prosinac 2018.)
25. Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji (srpanj 2018.)
26. Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji (prosinac 2019.)
27. Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave (srpanj 2017.)
28. Tarifni sustavi za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije
29. Kodeks korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele (Narodne novine 132/17)
30. Odluka o obvezi uvođenja funkcije praćenja usklađenosti poslovanja u pravnim osobama u većinskom državnom vlasništvu (Narodne novine 99/19)
31. Zakon o energiji
32. Zakon o tržištu električne energije
33. Zakon o tržištu plina
34. Odluka o praćenju planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu, koju je donijela Vlada Republike Hrvatske
35. Pravilnik o sadržaju obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine (Narodne novine 32/15, 102/15 i 35/17)
36. Odluka o donošenju Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2019. – 2020. (Narodne novine 48/19)
37. Pravilnik o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije (Narodne novine, br. 132/13, 81/14, 93/14, 24/15, 99/15 i 110/15)
38. Uredba o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (Narodne novine 33/07, 133/07, 155/08, 155/09, 8/11 i 144/11).

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Društva. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz prethodnog razdoblja i s podacima iz Plana poslovanja, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, pri utvrđivanju područja rizika, korištene su objave u elektroničkim medijima, tisku te na mrežnim stranicama. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je dosljednost primjene zakona, drugih propisa i unutarnjih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke provjerene metodom uzorka. Također, korišteni su izvještaji i dokumentacija u vezi s pojedinim aktivnostima Društva. Provjerena je dokumentacija u vezi s obračunom plaća i naknadama za zaposlene, izlaznim i ulaznim računima te drugom dokumentacijom. Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba u vezi s pojedinim poslovnim događajima.

Nalaz za 2019.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje, financijski izvještaji, prihodi, rashodi, imovina, kapital i rezerve, obveze te javna nabava.

Obavljenom revizijom za 2019. utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje, prihode (korištenje računa za sustav poticanja proizvodnje te izvješćivanje o sustavu poticanja proizvodnje), rashode, ulaganje u vrijednosne papire i javnu nabavu.

1. Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

1.1. Tijela Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Utvrđeni nedostaci odnose se na Upravu Društva (pribavljanje suglasnosti Nadzornog odbora za Pravilnik o radu) te mrežne strance Društva.

– Uprava Društva

Uprava ima jednog člana, direktora, kojeg imenuje Skupština. Prema Izjavi o osnivanju Društva iz prosinca 2018., Uprava (direktor) samostalno donosi odluke, između ostalog, o unutarnjim aktima o plaćama te može donijeti unutarnje akte o organizaciji i sistematizaciji Društva uz suglasnost Nadzornog odbora. Direktor je u srpnju 2018. donio Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji Društva, za koji je pribavljena suglasnost Skupštine (bio je na snazi do konca 2019.), a u prosincu 2019. novi Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji Društva (stupio je na snagu početkom 2020.), za koji je pribavljena suglasnost Nadzornog odbora. Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Društva, osim organizacije i sistematizacije radnih mjesta, utvrđeni su koeficijenti za obračun plaće. U prosincu 2018. direktor je donio Pravilnik o radu, kojim je utvrđen, između ostalog, način obračuna osnovne plaće te osnovica za obračun plaće. Suglasnost Nadzornog odbora nije pribavljena. Prema Kodeksu korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele, glava IV. Preporuke nadzornom odboru (Narodne novine 132/17), nadzorni odbor odgovoran je, između ostalog, za politiku plaća i sustav nagrađivanja i motiviranja zaposlenika.

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Društva iz srpnja 2018. ustrojeni su Uprava (direktor), Ured uprave, interni revizor i sedam organizacijskih jedinica (odjela), s ukupno 47 radnih mjesta i 145 izvršitelja poslova. Koncem 2019. popunjeno je 27 radnih mjesta s 40 izvršitelja poslova, od kojih 39 na neodređeno vrijeme i direktor na određeno vrijeme (menadžerski ugovor). Novim Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Društva ustrojeni su Uprava, Ured uprave, Sektor tržišta električne energije i EKO bilančne grupe s dva odjela, Sektor obnovljivih izvora energije i provedbe sustava poticanja s dva odjela te pet samostalnih odjela. Predviđeno je 57 radnih mjesta s 84 izvršitelja poslova. Društvo nije sastavilo pisano obrazloženje uz navedeni unutarnji akt.

Državni ured za reviziju preporučuje pribaviti suglasnost Nadzornog odbora za Pravilnik o radu, u skladu s Izjavom o osnivanju Društva.

– Mrežne stranice Društva

Društvo je na svojim mrežnim stranicama objavilo, između ostalog, unutarnji akt o provedbi postupaka jednostavne nabave, organizacijsku shemu Društva, izvješća o radu te financijska i druga izvješća. Nisu objavljeni, između ostalog, pravila o davanju sponzorstava i donacija, poslovni plan za 2019., srednjoročni plan od 2019. do 2021. te informacije o postupcima javne nabave (obavijesti o otvorenim postupcima javne nabave roba i usluga, u cilju transparentnosti javne nabave). Prema odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama, tijela javne vlasti obvezna su na mrežnim stranicama na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljivati, također, opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje, informacije o unutarnjem ustrojstvu tijela javne vlasti, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt, godišnje planove, programe, strategije, upute, zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti na kojima se odlučuje o pravima i interesima korisnika, informacije o postupcima javne nabave, obavijesti o raspisanim natječajima i drugo.

Državni ured za reviziju nalaže na mrežnim stranicama Društva na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljivati dokumente i informacije u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.

1.2. *Društvo prihvaća preporuku u vezi s pribavljanjem suglasnosti Nadzornog odbora za Pravilnik o radu. Navodi da, prema Izjavi o osnivanju Društva, suglasnost Nadzornog odbora nije potrebna za donošenje Pravilnika o radu, jer Uprava (direktor) samostalno donosi odluke o unutarnjim aktima i plaćama, dok unutarnje akte o organizaciji i sistematizaciji Društva donosi uz suglasnost Nadzornog odbora. Navodi da, iako je način obračuna plaća propisan Pravilnikom o radu, Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Društva, za koji je pribavljena suglasnost Nadzornog odbora, određeni su koeficijenti za pojedina radna mjesta te je na taj način Društvo zadovoljilo uvjet propisan Kodeksom korporativnog upravljanja. Također, navodi da je u listopadu 2020. osnovan Sindikat zaposlenika Društva te da je u tijeku izrada Kolektivnog ugovora. Društvo prihvaća nalog u vezi s mrežnim stranicama Društva. Navodi da se obvezuje na mrežnim stranicama Društva na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljivati dokumente i informacije u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.*

2. Sustav unutarnjih kontrola

2.1. Sustav unutarnjih kontrola uspostavlja se radi osiguranja postupanja u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja. Odredbom članka 4., stavka 1., točka 23. Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, utvrđen je sustav unutarnjih kontrola kao skup načela, metoda i postupaka unutarnjih kontrola koji je uspostavila odgovorna osoba institucije u svrhu uspješnog upravljanja i ostvarenja općih ciljeva, kao što su: obavljanje poslovanja na pravilan, etičan, ekonomičan, učinkovit i djelotvoran način, usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, zaštita sredstava od gubitaka, zlouporabe i štete, jačanje odgovornosti za ostvarenje poslovnih ciljeva te pouzdanost i sveobuhvatnost financijskih i drugih izvještaja.

Direktor je sastavio Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2019. na temelju Upitnika o fiskalnoj odgovornosti za 2019., koji su dostavljeni nadležnom ministarstvu u propisanom roku. Navedeno je da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru financijskim planom utvrđenih sredstava. Međutim, revizijom utvrđene nepravilnosti u poslovanju Društva ukazuju da je više pažnje potrebno posvetiti sustavu unutarnjih kontrola. Dobro organiziran sustav unutarnjih kontrola povećava vjerojatnost da će informacije o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja biti realno i objektivno iskazane u financijskim izvještajima, a sredstva korištena racionalno i učinkovito. Odredbama članka 15. Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, utvrđeno je, između ostalog, da odgovorna osoba institucije treba osigurati kontinuirano praćenje sustava unutarnjih kontrola u svrhu procjenjivanja učinkovitosti i djelotvornosti sustava te poduzimanja potrebnih mjera za poboljšanje sustava i da praćenje i procjenu sustava odgovorna osoba institucije osigurava stalnim praćenjem, samoprocjenom i unutarnjom revizijom.

Društvo do konca 2019. nije uspostavilo unutarnju reviziju. Prema odredbama članka 47. Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, trgovačka društva i druge pravne osobe obvezni su uspostaviti unutarnju reviziju u skladu s odredbom članka 24., stavka 1. navedenog Zakona (ustrojavanjem neovisne jedinice za unutarnju reviziju, imenovanjem unutarnjeg revizora, osnivanjem zajedničke jedinice za unutarnju reviziju ili sporazumom o obavljanju poslova unutarnje revizije s institucijom koja unutarnju reviziju uspostavi na jedan od navedenih načina). Odredbama članaka 21., 22. i 23. Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, propisano je da je svrha unutarnje revizije neovisna i objektivna procjena sustava unutarnjih kontrola te davanje stručnog mišljenja i savjeta za poboljšanje djelotvornosti procesa upravljanja rizicima, kontrola i upravljanja poslovanjem, odnosno korporativnog upravljanja. Nadalje, unutarnja revizija koja procjenjuje adekvatnost, učinkovitost i djelotvornost sustava unutarnjih kontrola i na temelju objektivnih dokaza osigurava dovoljnu razinu sigurnosti provođenja postojećih procesa upravljanja rizicima, kontrola i upravljanja poslovanjem, odnosno korporativnog upravljanja u funkciji, između ostalog, i ostvarenja ciljeva trgovačkog društva. Odgovorna osoba institucije odgovorna je za uspostavu i osiguranje uvjeta za obavljanje poslova unutarnje revizije.

Novim Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Društva, koji je stupio na snagu početkom 2020., ustrojeno je radno mjesto koordinatora za poslove unutarnje revizije. Pravilnikom nije utvrđeno da se unutarnjem revizoru ne može otkazati ugovor o radu bez suglasnosti Nadzornog odbora. Prema Kodeksu korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele, glava VII. Revizija i mehanizmi unutarnje revizije, unutarnjim aktima trgovačkog društva potrebno je utvrditi da se unutarnjem revizoru ne može otkazati ugovor o radu bez suglasnosti nadzornog odbora.

Skreće se pozornost da je utvrđena obveza uvođenja funkcije praćenja usklađenosti poslovanja u pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, a koje su u većinskom državnom vlasništvu, kao i u svim drugim pravnim osobama koje su u većinskom državnom vlasništvu, kojima u skladu s odredbama Zakona o upravljanju državnom imovinom upravljaju Ministarstvo državne imovine i Centar za restrukturiranje i prodaju. Odlukom je utvrđeno, između ostalog, da osoba ili ustrojstvena jedinica zadužena za funkciju praćenja usklađenosti poslovanja treba savjetovati i izvještavati sva tijela pravne osobe o svim nepravilnostima ili mogućim kršenjima propisa koja su otkrivena njezinim ispitivanjima.

Državni ured za reviziju nalaže uspostaviti unutarnju reviziju u skladu s odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, odnosno poboljšati sustav unutarnjih kontrola, kojim se kao skupom načela, metoda i postupaka osigurava postupanje u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja. Preporučuje se unutarnjim aktima Društva utvrditi da se unutarnjem revizoru ne može otkazati ugovor o radu bez suglasnosti Nadzornog odbora u skladu s Kodeksom korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele.

2.2. Društvo prihvaća nalog u vezi sa sustavom unutarnjih kontrola. Navodi da se obvezuje internim aktima propisati zabranu otkazivanja ugovora o radu internom revizoru bez suglasnosti Nadzornog odbora.

3. Planiranje

3.1. Društvo je u prosincu 2018. donijelo poslovni plan za 2019. i srednjoročni plan poslovanja od 2019. do 2021., za koje je u lipnju 2019. pribavilo suglasnost Skupštine. Sastavni dio poslovnog plana su financijski plan, plan investicija i plan nabave.

Poslovnim planom prihodi su planirani u iznosu od 22.625.000,00 kn, rashodi u iznosu od 22.117.888,00 kn te investicije u iznosu od 2.834.000,00 kn, ukupno i prema mjestima troškova odnosno djelatnostima koje Društvo obavlja. Sustav planiranja prihoda i rashoda nije usuglašen sa sustavom praćenja ostvarenja plana jer prihodi i rashodi nisu planirani prema računima računskog plana Društva te podaci o planiranim rashodima u nekim slučajevima nisu usporedivi s podacima o ostvarenim rashodima prema vrsti, iskazanima u financijskim izvještajima i pregledu ostvarenja financijskog plana. Nema pisanih dokaza o praćenju ostvarenja plana poslovanja.

Državni ured za reviziju preporučuje sustav planiranja rashoda usuglasiti sa sustavom praćenja ostvarenja plana te pratiti ostvarenje plana poslovanja radi pravodobnog donošenja poslovnih odluka.

3.2. Društvo prihvaća preporuku u vezi s planiranjem. Navodi da ima razvijen sustav praćenja ostvarenja plana, da Odjel financijskih i računovodstvenih poslova oko 15. u mjesecu za prethodni mjesec radi realizaciju stanja i usporedbu s onim što je planirano. Navedeni dokument je interni i predaje se svaki mjesec Upravi Društva. Osim toga, Odjel financijskih i računovodstvenih poslova predaje kvartalno izvješće o ostvarenju i usporedbu s planom, u službenim tablicama koje dostavljaju Ministarstvu financija i Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Navodi da se plan poslovanja prati računski, kroz knjiženje samih računa odnosno troškova, a plan izrađuju tako da svaki voditelj pojedinog odjela planira troškove za iduću godinu.

4. Računovodstveno poslovanje

4.1. Društvo je u obvezi voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema propisima o računovodstvu za poduzetnike i uz primjenu Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Nepravilnosti se odnose na evidentiranje u poslovnim knjigama troškova reprezentacije i troškova usluge informatičke podrške.

Troškovi reprezentacije ostvareni su u iznosu od 265.743,00 kn. Većim dijelom odnose se na ugostiteljske usluge te hranu i piće za reprezentaciju, koji su evidentirani u poslovnim knjigama na temelju dokumentacije koja nije uredna jer ne sadrži naznaku poslovnog događaja u vezi s kojim su nastali i osoba koje su ugošćene. Prema odredbi članka 21., stavka 3. Pravilnika o porezu na dohodak, ugošćenjima se smatraju primici koje poslodavac i isplatelj primitka odnosno plaće omogućuje radniku i drugim osobama koje ostvaruju primitke iz članka 21. Zakona o porezu na dohodak, u vidu konzumacije jela, pića, smještaja, rekreacije i slično. Ugošćenjima u smislu navedenog Pravilnika ne smatraju se ugošćenja predstavnika poslovnih partnera, ako se na dokumentaciji o tim izdacima navede naziv poduzetnika čiji su predstavnici ugošćeni.

Troškovi usluge informatičke podrške ostvareni su u iznosu od 105.500,00 kn. Društvo je 30. prosinca 2018. zaključilo ugovor o uslugama informatičke podrške, koje uključuju korektivno i adaptivno održavanje od siječnja 2019. do siječnja 2020., uz jednokratno plaćanje u iznosu od 105.500,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Račun za usluge ugovorenog održavanja ispostavljen je 28. prosinca 2018., odnosno prije zaključenja ugovora, u visini ugovorene vrijednosti u iznosu od 105.500,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Prema mjesečnim izvješćima, obavljene su usluge korektivnog i/ili adaptivnog održavanja, bez specifikacije obavljenih usluga odnosno bez vrste (detaljnijeg opisa obavljenih poslova), količine i jedinične cijene usluga te podataka o vremenu kada su usluge obavljene. Obveza dostavljanja specifikacije obavljenih usluga nije ugovorena.

Prema odredbama članka 8., stavaka 1., 2. i 3. Zakona o računovodstvu, knjigovodstvena isprava je svaki interno ili eksterno sastavljen pisani dokument ili elektronički zapis o poslovnom događaju, te isti čini osnovu za unos podataka o poslovnom događaju u poslovne knjige. Knjigovodstvena isprava mora nedvojbeno i istinito sadržavati sve podatke o poslovnom događaju. Knjigovodstvena isprava mora sadržavati, između ostalog, opis sadržaja poslovnog događaja i identifikaciju sudionika poslovnog događaja te novčani iznos ili cijenu po mjernoj jedinici s obračunom ukupnog iznosa. Odredbom članka 9., stavka 3. Zakona o računovodstvu, utvrđeno je da je vjerodostojna knjigovodstvena isprava pisana isprava, elektronički zapis ili zapis knjigovodstvene pisane isprave ili elektroničkog zapisa na nositelju mikrografske obrade čiji sadržaj samostalno ili povezan sa sadržajem drugih vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava navedenih u toj ispravi, točno, jasno i potpuno odražava činjenično stanje relevantno za određeni poslovni događaj koji ima za posljedicu knjigovodstvene promjene te ako sadržava sve elemente iz članka 8. stavka 3. navedenog Zakona.

Državni ured za reviziju nalaže troškove reprezentacije i troškove usluge informatičke podrške evidentirati na temelju uredne dokumentacije u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu.

- 4.2. *Društvo prihvaća nalog u vezi s evidentiranjem troškova reprezentacije i troškova usluga informatičke podrške na temelju uredne dokumentacije. Navodi da će za svaki sljedeći račun koji se odnosi na trošak reprezentacije detaljno naznačiti svrhu, a za račune koji se odnose na informatičke usluge ugovorit će i tražiti detaljnu specifikaciju.*

5. Prihodi

- 5.1. Prihodi su ostvareni u iznosu od 24.062.824,00 kn. Vrijednosno značajniji udjel imaju prihodi od prodaje u iznosu od 23.406.545,00 kn ili 97,3 %, koji se najvećim dijelom odnose na prihode iz sustava poticanja proizvodnje u iznosu od 11.000.000,00 kn ili 45,8 % ukupnih prihoda.

Društvo obavlja poslove iz sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije utvrđene odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji. Prema odredbama članka 37. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, novčana sredstva za isplatu poticaja prikupljaju se iz namjenske naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije; prodajom električne energije proizvedene u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača, koju operator tržišta električne energije (Društvo) otkupljuje od povlaštenih proizvođača na temelju ugovora o otkupu električne energije zaključenih na temelju Tarifnog sustava 2007., Tarifnog sustava 2012. i Tarifnog sustava 2014. i ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom; prodajom količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača; mjesečne naknade koju plaćaju članovi EKO bilančne grupe čija priključna snaga proizvodnog postrojenja prelazi 50 kW te prihoda povezanih s obračunom odstupanja EKO bilančnoj grupi.

Društvo je obračunalo kupcima naknade za isplatu poticaja te je obračunalo prodaju električne energije u iznosu od 2.811.901.983,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost (odnose se na namjensku naknadu za obnovljive izvore energije i kogeneracije, prodanu električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača, prodane količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača, mjesečnu naknadu koju plaćaju članovi EKO bilančne grupe čija priključna snaga proizvodnog postrojenja prelazi 50 kW te prihode povezane s obračunom odstupanja EKO bilančnoj grupi, što je namijenjeno za isplatu poticaja, prema odredbama članka 37. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji).

Navedene naknade za isplatu poticaja te obračunana prodaja električne energije u iznosu od 2.811.901.983,00 kn ne evidentiraju se na računima prihoda, nego na pozicijama Bilance, što je u skladu s odredbom članka 38., stavka 4. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, kojima je propisano da se prikupljena sredstva za isplatu poticaja ne smatraju prihodom operatora tržišta električne energije (Društva), osim u dijelu financiranja poslova u skladu sa stavkom 2. navedenog članka (za financiranje poslova koje Društvo kao operator tržišta električne energije obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, uključujući i troškove vođenja EKO bilančne grupe te troškove vezane za prodaje količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača).

Od obračunanih naknada za isplatu poticaja i obračunane prodaje električne energije isplaćeno je za poticajne cijene električne energije povlaštenim proizvođačima 2.662.413.275,00 kn, za troškove uravnoteženja elektroenergetskog sustava (negativno odstupanje) 46.478.807,00 kn, troškove vezane uz prodaju električne energije putem društva u suvlasništvu Društva 14.865.207,00 kn (zbog ostvarene negativne cijene električne energije) te troškove u vezi s financiranjem poslova koje Društvo obavlja u sustavu poticanja proizvodnje 11.000.000,00 kn. Utvrđene nepravilnosti odnose se na korištenje računa za sustav poticanja proizvodnje te izvješćivanje o sustavu poticanja proizvodnje.

– Korištenje računa za sustav poticanja proizvodnje

U vezi sa sustavom poticanja proizvodnje, Društvo je koncem 2019. imalo kod dvije poslovne banke otvorena tri računa za posebne namjene za sredstva koja su na temelju zakona, odnosno drugog propisa izuzeta od prisilnog izvršenja. U 2007. otvoren je račun za sustav poticanja proizvodnje, na temelju Uredbe o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije. Kod druge poslovne banke otvoren je jedan račun u 2018. i jedan u 2019. na temelju Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji. Iz dokumentacije nije vidljivo za koje namjene u sustavu poticanja proizvodnje su računi otvoreni. Prema obrazloženju Društva, u 2018. otvoren je novi račun za sustav poticanja proizvodnje (zbog boljih uvjeta druge poslovne banka), a u 2019. otvoren je račun za sredstva od prodaje jamstva podrijetla električne energije (koja su također, prema propisima, namijenjena za isplate poticaja). Stanje sredstva na navedena tri računa za posebne namjene koncem godine iznosilo je 663.541.417,00 kn, od čega su vrijednosno značajnija u iznosu od 632.817.308,00 kn na računu za sustav poticanja proizvodnje otvorenom 2018.

Revizijom je utvrđeno da račun za sustav poticanja proizvodnje otvoren 2007. i račun za jamstva podrijetla električne energije nisu korišteni za namjene za koje su otvoreni, nego su korišteni za uplatu depozita članova EKO bilančne grupe te dva opskrbljivača i jednog trgovca električnom energijom, u svrhu osiguranja plaćanja. Osim toga, s navedenog računa za jamstva podrijetla plaćeni su udjeli u investicijskom fondu u iznosu od 16.099.600,00 kn na temelju dva zahtjeva. Od toga, za udjele u iznosu od 11.099.600,00 kn sredstva su prethodno na račun za jamstva podrijetla prenesena s novog računa za sustav poticanja proizvodnje otvorenog 2018., a za udjele u iznosu od 5.000.000,00 kn s računa za redovno poslovanje Društva.

Navedena dva računa za posebne namjene (račun za sustav poticanja otvoren 2007. i račun za jamstva podrijetla električne energije) zatvorena su tijekom obavljanja revizije (u lipnju 2020.). Novi račun za sustav poticanja proizvodnje (otvoren 2018.) korišten je najvećim dijelom za namjene za koje je otvoren (za isplate u sustavu poticanja proizvodnje). Također, s navedenog računa plaćeni su udjeli u investicijskom fondu u iznosu od 11.000.400,00 kn. Sredstva za isplate u sustavu poticanja proizvodnje nisu namijenjena za kupnju udjela u investicijskim fondovima. Prema odredbama članka 38., stavaka 1. i 2. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, sredstva za isplatu poticaja koriste se za: isplatu poticajne cijene električne energije povlaštenim proizvođačima koji su u sustavu poticanja proizvodnje električne energije za isporučenu električnu energiju na temelju ugovora o otkupu zaključenih s operatorom tržišta električne energije (Društvom) u skladu s odredbama Tarifnog sustava 2007., Tarifnog sustava 2012. i Tarifnog sustava 2014. te za isplatu tržišne premije povlaštenim proizvođačima koji su zaključili ugovor o tržišnoj premiji.

Nadalje, sredstva za isplatu poticaja koriste se za isplatu zajamčene otkupne cijene povlaštenim proizvođačima koji su zaključili ugovor o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom; plaćanje troškova uravnoteženja elektroenergetskog sustava, koji se obračunavaju EKO bilančnoj grupi te za financiranje poslova koje operator tržišta električne energije (Društvo) obavlja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, uključujući i troškove vođenja EKO bilančne grupe i troškove vezane za prodaje količine izdanih jamstava podrijetla za električnu energiju proizvedenu u proizvodnim postrojenjima povlaštenih proizvođača.

Državni ured za reviziju nalaže račune za posebne namjene koristiti za namjene za koje su otvoreni, u skladu s odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji.

– Izvješćivanje o sustavu poticanja proizvodnje

Prema odredbama članka 5. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, Društvo je kao operator tržišta električne energije odgovorno, između ostalog, za podnošenje izvješća o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja u skladu s odredbama navedenog Zakona. Prema odredbi članka 43., stavka 9. navedenog Zakona, operator tržišta električne energije dužan je najmanje jednom godišnje, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, izvijestiti javnost o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja iz članka 37. navedenog Zakona, za prethodnu godinu, objavom na svojim mrežnim stranicama.

Društvo je u skladu s odredbama članka 43. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji do 31. ožujka 2020. sastavilo izvješće o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja za 2019., koje je objavljeno na mrežnim stranicama Društva. U Izvješću je navedeno da su sredstva od naknade za obnovljive izvore energije i kogeneracije ostvarena u iznosu od 1.598.646.787,00 kn, sredstva od prodaje električne energije opskrbljivačima s osnove obveze opskrbljivača da preuzmu (otkupe) 70,0 % električne energije u iznosu od 847.375.356,00 kn, sredstva od prodaje jamstva podrijetla električne energije u iznosu od 3.079.480,00 kn te sredstva u iznosu od 296.274.965,00 kn, što ukupno iznosi 2.745.376.588,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Prema poslovnim knjigama, Društvo je obračunalo naknade za isplatu poticaja i obračunalo prodaju električne energije ukupno u iznosu od 2.811.901.983,00 kn, što je više za 66.525.395,00 kn u odnosu na ukupni iznos naveden u izvješću Društva o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja za 2019.

U Izvješću je navedeno da se sredstva u iznosu od 296.274.965,00 kn odnose na naknadu za troškove uravnoteženja umanjenu za obveze za troškove uravnoteženja te na sredstva od prodaje 30,0 % električne energije, a nisu navedeni iznosi ostvarene naknade za troškove uravnoteženja i ostvarenih sredstva od prodaje 30,0 % električne energije te obveze za troškove uravnoteženja (iznos naknade za troškove uravnoteženja i iznos obveza za troškove uravnoteženja navedeni su u izvješću Društva o radu EKO bilančne grupe).

Prema Izvješću, za isplatu poticajne cijene električne energije povlaštenu proizvođači (dobavljači) obračunali su sredstva Društvu u iznosu od 2.667.105.137,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost (s uključenim iznosom neispostavljenih računa povlaštenih proizvođača u iznosu od 5.180.771,00 kn, koji su isporučili električnu energiju do konca 2019.).

U Izvješću također nije navedena ostvarena kamata na sredstva u sustavu poticanja proizvodnje u iznosu od 310.699,00 kn niti podaci o sredstvima sustava poticanja u iznosu od 11.000.000,00 kn, koja Društvo ima pravo koristiti za financiranje poslova u vezi sa sustavom poticanja proizvodnje, odnosno prenijeti s računa za sustav poticanja proizvodnje na račun za redovno poslovanje, po odluci nadležnog ministarstva. Nadalje, nije naveden iznos neutrošenih sredstava koncem godine, odnosno raspoloživa sredstva u sljedećem razdoblju za isplatu poticajne cijene povlaštenim proizvođačima električne energije i druge isplate u sustavu poticanja proizvodnje.

Iz navedenog proizlazi da nema cjelovitog izvješća o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja, koji sadrži podatke o svim ostvarenim i utrošenim sredstvima za sustav poticanja proizvodnje za 2019.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljati cjelovito godišnje izvješće o prikupljanju, obračunu i razdiobi sredstava za isplatu poticaja, koje sadrži ostvarena i utrošena sredstva za tekuću godinu u skladu s odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji.

5.2. *Društvo prihvaća naloge u vezi s prihodima. Navodi da su tijekom obavljanja revizije u lipnju 2020. zatvoreni računi za posebne namjene (račun za sustav poticanja otvoren 2007. i račun za jamstva podrijetla električne energije). Navodi da su Društvu odlukom nadležnog ministarstva od 25. veljače 2019. odobrena sredstva za 2018. u iznosu od 11.100.000,00 kn za financiranje poslova koje je Društvo obavilo u sustavu poticanja proizvodnje, te je smatralo da danom donošenja odluke nadležnog ministarstva odobrena sredstva postaju redoviti prihodi Društva i nemaju status sredstava za posebne namjene za isplate u sustavu poticanja proizvodnje te da Društvo sredstva namijenjena za posebne namjene nije koristilo za nenamjenske svrhe. Navodi da su navedena sredstva korištena za kupnju udjela u investicijskom fondu, a udjeli su plaćeni s računa za posebne namjene. Razlog korištenja računa za posebne namjene za kupnju udjela u investicijskom fondu je isključivo tehničke naravi, jer je račun za redovno poslovanje Društva otvoren u jednoj poslovnoj banci te kupnju udjela u drugoj poslovnoj banci nisu bili u mogućnosti izvršiti na drukčiji način. Društvo navodi da više neće obavljati takve transakcije s računa za posebne namjene, već s računa za redovno poslovanje.*

6. Rashodi

6.1. Rashodi su ostvareni u iznosu od 21.551.320,00 kn, a vrijednosno značajniji su troškovi osoblja u iznosu od 11.318.574,00 kn ili 52,5 %, materijalni troškovi u iznosu od 4.620.890,00 kn ili 21,4 %, drugi troškovi u iznosu od 2.815.377,00 kn ili 13,1 % te troškovi amortizacije u iznosu od 2.194.384,00 kn ili 10,2 % ukupnih rashoda. Utvrđene nepravilnosti odnose se na troškove osoblja, troškove za donacije i sponzorstva (u okviru materijalnih troškova) te rad Nadzornog odbora (u okviru ostalih troškova).

– Troškovi osoblja

Troškovi osoblja ostvareni su u iznosu od 11.318.574,00 kn. Odnose se na brutoplaće u iznosu od 9.779.982,00 kn, doprinose na brutoplaće u iznosu od 1.484.458,00 kn i druge troškove zaposlenih (porezi i doprinosi za plaće u naravi) u iznosu od 54.134,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 1.494.970,00 kn ili 15,2 %.

Mjesečni obračuni isplaćene plaće i naknade plaće zaposlenih sadrže, između ostalog, podatke o zaposlenima i poslodavcu, opće podatke za obračun plaće te podatke o vrsti, satima i iznosima ostvarene plaće i naknade plaće. U okviru općih podataka o zaposlenima nisu navedeni podaci o ustrojstvenoj jedinici i radnom mjestu na koje je zaposlenik raspoređen.

U okviru općih podataka za obračun plaće naveden je broj bodova i vrijednost boda (osnovica), koeficijent uvjeta rada, koeficijent složenosti rada, faktor minulog rada, koeficijent 1 (za formule) i koeficijent 2 (za formule), a nije jasno naveden podatak o koeficijentu, jer je navedeno više različitih koeficijenata za obračun osnovne plaće. Uvećanje osnovne plaće zaposlenih za dodatak za radni staž nije jasno opisano (navedeno je pod opisom Propisani ili ugovoreni dodaci na plaću). Nadalje, podaci o uvećanjima osnovne plaće za rad u posebnim okolnostima (rad subotom, nedjeljom, blagdanom, druga uvećanja) u nekim slučajevima iskazani su u ukupnom iznosu te nije naveden broj sati i iznos naknade po satu. Zbog navedenog, prema elementima iskazanima u obračunu isplaćene plaće i naknade plaće, bez dodatnih objašnjenja i dokumentacije Društva nije vidljivo kako je obračunana osnovna brutoplaća i dodaci na plaću. Prema odredbama članka 2. Pravilnika o sadržaju obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine, obračun isplaćene plaće sadrži, između ostalog, podatke o ostvarenim satima rada i druge podatke od kojih ovisi iznos plaće te iznos plaće po tim osnovama, odnosno podatke o satima za koje radnik ostvaruje pravo na naknadu plaće i iznos te naknade.

Državni ured za reviziju nalaže ispostavljati obračune isplaćene plaće i naknade plaće zaposlenih, koji sadrže sve podatke od kojih ovisi iznos plaće te iznos plaće po propisanim osnovama, u skladu s odredbama Pravilnika o sadržaju obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine.

Troškovi za stimulativni dodatak zaposlenih ostvareni su u brutoiznosu od 22.000,00 kn, a isplaćeni su nekim zaposlenima s osnove ostvarenih rezultata rada na temelju odluke direktora. Iz dokumentacije nisu vidljivi podaci o ostvarenim rezultatima rada. Odredbama članka 56. Pravilnika o radu Društva, utvrđeno je da sredstva za stimulativni dodatak na plaću iznose do 3,0 % mase sredstava za brutoplaće kod poslodavca (koja su za 2019. utvrđena u iznosu od 28.500,00 kn), a stimulativni dodatak na plaću uređuje se posebnom odlukom poslodavca za svaki mjesec, prema ostvarenim rezultatima rada. Društvo nije utvrdilo kriterije za obračun i isplatu stimulativnog dodatka zaposlenima s osnove ostvarenih rezultata rada, a koji trebaju biti mjerljivi (opis kriterija, broj bodova za svaki kriterij, najmanji broj bodova koji je uvjet za ostvarivanje prava i drugo).

Državni ured za reviziju preporučuje donijeti kriterije za obračun i isplatu stimulativnog dodatka zaposlenima s osnove ostvarenih rezultata rada, čime bi se osigurala opravdanost, transparentnost i jednoobraznost postupka njihove dodjele.

– Troškovi za donacije i sponzorstva

Troškovi za donacije i sponzorstva ostvareni su u iznosu od 196.313,00 kn. Od toga, na sponzorstva se odnosi 153.490,00 kn (većim dijelom za sufinanciranje troškova konferencija, seminara, priredbi i oglasnog prostora u časopisima u svrhu promoviranja Društva, pojedinačno u iznosima od 1.890,00 kn do 40.000,00 kn) te na donacije 42.823,00 kn (većim dijelom za podršku udrugama građana, pojedinačno od 2.000,00 kn do 5.000,00 kn). Podaci o danim donacijama i sponzorstvima objavljeni su na mrežnim stranicama Društva. Pravilnikom o donacijama i sponzorstvima, koji je Društvo donijelo u lipnju 2018., opisno su utvrđeni načela, kriteriji, mjerila i postupci za dodjelu donacija i sponzorstava. Mjerljivi kriteriji (opis kriterija, broj bodova za svaki kriterij, najmanji broj bodova koji je uvjet za ostvarivanje prava, drugo) na temelju kojih će se zahtjevi za dodjelu donacija i sponzorstva vrednovati nisu utvrđeni, kao ni najveći pojedinačni iznos donacije i sponzorstva koji se mogu odobriti. Vlada Republike Hrvatske donijela je u svibnju 2019. Odluku o donošenju Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2019. – 2020. (dalje u tekstu: Antikorupcijski program). Prema Antikorupcijskom programu, Mjera 1.4. Nadzor nad davanjem sponzorstava i donacija u trgovačkim društvima u većinskom državnom vlasništvu, utvrđeno je, između ostalog, da u cilju stjecanja uvida i unaprjeđenja kontrole nad tim segmentom, potrebno je poticati trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu na reguliranje postupka za davanje sponzorstva i donacija te redovito objavljivanje na internetskim stranicama društva podataka o subjektima i iznosu sredstava koja su predmet sponzorstava ili donacija.

Državni ured za reviziju preporučuje u Pravilniku o donacijama i sponzorstvima utvrditi mjerljive kriterije, prema kojima će se vrednovati zahtjevi za davanje donacija i sponzorstva te utvrditi najveći pojedinačni iznos donacije i sponzorstva koji se mogu odobriti.

– Rad Nadzornog odbora

Troškovi za nagrade članovima Nadzornog odbora ostvareni su u iznosu od 84.085,00 kn, od čega za netonagrade u iznosu od 50.460,00 kn te poreze i doprinose u iznosu od 33.625,00 kn. Tijekom 2019. održane su četiri sjednice Nadzornog odbora (dvije u srpnju te po jedna u listopadu i studenome 2019.). Društvo je obračunalo i isplatilo nagrade članovima Nadzornog odbora u mjesečnom iznosu, u skladu s odlukom Skupštine iz 2009., umjesto prema sjednici na kojoj su sudjelovali. Prema navedenoj odluci Skupštine, članu Nadzornog odbora koji je predstavnik zaposlenih tijekom 2019. obračunana je i isplaćena mjesečna naknada u iznosu od 1.600,00 kn neto. Članovima Nadzornog odbora koje je izabrala Skupština u lipnju 2019. obračunana je i isplaćena mjesečna naknada od kolovoza do prosinca 2019., i to: za rad predsjednika u iznosu od 2.000,00 kn, zamjenika predsjednika u iznosu od 1.800,00 kn i članu u iznosu od 1.600,00 kn neto.

Državni ured za reviziju preporučuje iznos nagrade za rad Nadzornog odbora utvrditi i obračunavati prema broju održanih sjednica na kojima su sudjelovali, umjesto u mjesečnom iznosu.

Nadzorni odbor nije Skupštini podnio pisano izvješće o obavljenom nadzoru za 2019. te tijekom 2019. nije pregledavao i ispitivao poslovne knjige i financijsku dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje Društva. Prema Izjavi o osnivanju Društva i prema odredbama članka 263. Zakona o trgovačkim društvima (odredbom članka 439. navedenog Zakona na nadzorni odbor se na odgovarajući način primjenjuju odredbe članaka 252. i 257. do 271. i 273. te 273.), nadzorni odbor nadzire vođenje poslova Društva, može pregledavati i ispitivati poslovne knjige i dokumentaciju društva, blagajnu, vrijednosne papire i druge stvari, u tu svrhu može koristiti pojedine svoje članove ili stručnjake, daje nalog revizoru za ispitivanje godišnjih financijskih izvješća društva i podnosi glavnoj skupštini pisano izvješće o obavljenom nadzoru, te može zahtijevati od uprave da ga izvješćuje o pitanjima koja su od značaja za poslovanje i stanje Društva.

Državni ured za reviziju nalaže pisana izvješća o obavljenom nadzoru Nadzornog odbora podnositi Skupštini u skladu s Izjavom o osnivanju i odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

6.2. *Društvo prihvaća naloge i preporuke u vezi s rashodima. Navodi da se obvezuje donijeti mjerljive kriterije za obračun isplate stimulatavnog dodatka, a u Pravilniku o donacijama i sponzorstvima utvrditi mjerljive kriterije, prema kojima će se vrednovati zahtjevi za davanje donacija i sponzorstva te utvrditi najveći pojedinačni iznos donacije i sponzorstva koji se mogu odobriti.*

U vezi s iznosom nagrade za rad Nadzornog odbora, Društvo navodi da će o navedenoj preporuci obavijestiti Skupštinu Društva čim se steknu uvjeti te da od 3. rujna 2020. Društvo nema imenovanog predstavnika Vlade Republike Hrvatske u Skupštini Društva.

U vezi s izvješćem o obavljenom nadzoru, Društvo navodi da je Nadzorni odbor sastavio pisano izvješće o obavljenom nadzoru, koje je potvrđeno na 4. sjednici Nadzornog odbora održanoj 27. kolovoza 2020., ali nije bilo u mogućnosti izvršiti obvezu predaje navedenog izvješća Skupštini jer Društvo trenutačno nema imenovanog predstavnika Vlade Republike Hrvatske u Skupštini Društva.

7. Ulaganje u vrijednosne papire

7.1. *Prijašnjih godina Društvo je kupovalo udjele u investicijskom fondu. Početkom 2019. stanje udjela iznosilo je 7.295.995,00 kn, a do ožujka 2019. kupljeni su udjeli u iznosu od 1.400.000,00 kn na temelju dva zahtjeva za izdavanje udjela (uplata prema jednom zahtjevu iznosi 1.100.000,00 kn). U 2019. otkupljeni su udjeli ukupno u iznosu od 8.695.864,00 kn (četiri otkupa). Posljednji udjeli otkupljeni su u ožujku 2019. te nakon toga Društvo nema udjele u navedenom fondu. Sve transakcije obavljene su putem računa za redovno poslovanje.*

U 2019. Društvo je u drugom investicijskom fondu kupilo udjele u iznosu od 27.100.000,00 kn, na temelju četiri zahtjeva za kupnju (izdavanje) udjela, podnesenih u veljači, ožujku i prosincu 2019. Uplate za kupnju udjela su u iznosu od 400,00 kn do 11.099.600,00 kn. Otkupljeni su udjeli u iznosu od 8.400.000,00 kn te je stanje udjela koncem 2019. prema poslovnim knjigama iznosilo 18.732.736,00 kn. Za kupnju udjela u investicijskim fondovima nema odluke direktora i Nadzornog odbora.

Iz dokumentacije nije vidljivo tko je donio odluku o kupnji navedenih udjela. Društvo u Očitovanju navodi da nema odluku direktora o kupnji udjela, da do sada nije bila takva praksa niti su takav proces propisali da su u obvezi postupati. Navodi da se zahtjevi za izdavanje udjela formiraju elektroničkim putem. Prema odredbama članka 23. Izjave o osnivanju Društva, direktor društva može donositi odluke uz suglasnost Nadzornog odbora, između ostalog, o zaključivanju pojedinačnih ugovora vrijednosti iznad 500.000,00 kn, osim ugovora o otkupu električne energije od povlaštenih proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije koji su u sustavu poticanja.

Državni ured za reviziju preporučuje uz suglasnost Nadzornog odbora raspolagati sredstvima iznad 500.000,00 kn, osim ugovora o otkupu električne energije od povlaštenih proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije koji su u sustavu poticanja.

7.2. Društvo prihvaća preporuku u vezi s ulaganjem u vrijednosne papire.

8. Javna nabava

8.1. Društvo je provodilo postupke javne nabave te postupke jednostavne nabave. Utvrđene nepravilnosti odnose se na unutarnji akt o jednostavnoj nabavi, unutarnji akt o javnoj nabavi, plan nabave, Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma te izvršenje ugovora o nabavi.

– Unutarnji akt o jednostavnoj nabavi

Društvo je u srpnju 2017. donijelo Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave, kojim se uređuje nabava procijenjene vrijednosti od 20.000,00 kn do 200.000,00 kn za robe i usluge, odnosno do 500.000,00 kn za radove. Pravilnikom je uređen, između ostalog, način postupanja te obveze i odgovornosti organizacijskih jedinica naručitelja u procesu planiranja nabave te pripremi i provođenju nabave. Pravilnikom nisu uređene, između ostalog, faze i rokovi planiranja, tko potpisuje narudžbenicu ili zaključuje ugovor te odgovorne osobe za praćenje realizacije ugovora o nabavi, odnosno kontrolu ugovorene cijene (plaćanja), količina, kvalitete i drugih elemenata ugovora. Pravilnikom o provedbi postupaka jednostavne nabave se također ne promiče načelo jednakog tretmana svih gospodarskih subjekata, odnosno ne promiče se potpuna konkurentnost postupaka nabave jer nije utvrđena obveza objave poziva za dostavu ponuda na mrežnoj stranici Društva (dostupnost informacija o nabavi za sve zainteresirane ponuditelje), a utvrđeno je uputiti pozive za dostavu ponuda na najmanje tri gospodarska subjekta i rokovi za dostavu ponuda utvrđeni su od najmanje tri dana.

Prema podacima iz Statističkog izvješća o javnoj nabavi za 2019., provedena su tri otvorena postupka javne nabave roba i usluga u vrijednosti od 2.239.926,00 kn (robe 424.049,00 kn, usluge 1.815.877,00 kn) te postupci jednostavne nabave roba i usluga u vrijednosti od 5.214.521,00 kn (robe 498.855,00 kn, usluge 4.715.666,00 kn), bez poreza na dodanu vrijednost. Sastavljen je popis računa na temelju zaključenih ugovora i narudžbenica u postupcima jednostavne nabave.

Pregledana su dva postupka javne nabave usluga u vrijednosti od 1.815.877,00 kn ili 81,1% (usluge proširenja računalnog sustava i održavanja systemske infrastrukture u vrijednosti od 1.104.877,00 kn i usluge korištenja informacijskog sustava za Registar jamstva podrijetla električne energije u vrijednosti od 711.000,00 kn). Također, pregledano je deset postupaka jednostavne nabave na temelju ugovora u vrijednosti od 1.282.944,00 kn ili 24,6 %. Odnose se na nabavu usluga u vrijednosti od 1.196.221,00 kn (usluge prognoze proizvodnje električne energije iz sunčanih elektrana i vjetroelektrana na temelju statističkog pristupa u vrijednosti od 183.474,00 kn, usluge prognoze proizvodnje električne energije iz vjetroelektrana na temelju funkcionalnog pristupa u vrijednosti od 182.138,00 kn, usluge održavanja korporativnog Intranet portala u vrijednosti od 164.900,00 kn, usluge čišćenja poslovnog prostora u vrijednosti od 150.000,00 kn, usluge numeričke prognoze vremena za potrebe planiranja rada vjetroelektrana u vrijednosti od 139.709,00 kn, usluge poreznog savjetovanja u vrijednosti od 135.000,00 kn, usluge čišćenja i održavanja poslovnog prostora u vrijednosti od 100.000,00 kn, pravne usluge u vrijednosti od 99.000,00 kn i pravne usluge u vrijednosti od 42.000,00 kn) te nabavu promidžbenog materijala u vrijednosti od 86.723,00 kn.

U skladu s unutarnjim aktom Društva, pozivi za dostavu ponuda upućeni su elektroničkom poštom na adrese tri gospodarska subjekta (osim u slučaju nabave pravnih usluga u vrijednosti od 42.000,00 kn jednom gospodarskom subjektu uz pisano obrazloženje), a primijenjeni rokovi za dostavu ponuda su od tri do sedam dana. Nabava roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti manje od 20.000,00 kn provodi se izdavanjem narudžbenice jednom gospodarskom subjektu. Prema odredbama članka 15. Zakona o javnoj nabavi, pravila, uvjete i postupke jednostavne nabave utvrđuje naručitelj unutarnjim aktom, uzimajući u obzir načela javne nabave te mogućnost primjene elektroničkih sredstava komunikacije.

Načela javne nabave propisana odredbama članka 4. navedenog Zakona su načelo slobode kretanja robe, načelo slobode poslovnog nastana i načelo slobode pružanja usluga te načela koja iz toga proizlaze, kao što su načelo tržišnog natjecanja, načelo jednakog tretmana, načelo zabrane diskriminacije, načelo uzajamnog priznavanja, načelo razmjernosti i načelo transparentnosti. Naručitelj je obvezan primjenjivati odredbe Zakona na način koji omogućava učinkovitu javnu nabavu te ekonomično i svrhovito trošenje javnih sredstava.

Državni ured za reviziju preporučuje unutarnjim aktom o jednostavnoj nabavi uzeti u obzir načela javne nabave, odnosno utvrditi obvezu objave poziva za dostavu ponuda na mrežnoj stranici Društva, pozive za dostavu ponuda uputiti većem broju gospodarskih subjekata te utvrditi duže rokove za dostavu ponuda, u cilju promicanja potpune i otvorene konkurentnosti svih postupaka nabave.

– Unutarnji akt o javnoj nabavi

Planom poslovanja za 2019. utvrđeni su, između ostalog, nadležni odjeli za provođenje nabave te planirani početak postupka nabave. Prema sistematizaciji radnih mjesta, u okviru Odjela pravnih poslova i ljudskih potencijala voditelj sudjeluje u izradi unutarnjih akata Društva. U okviru Odjela financijskih i računovodstvenih poslova voditelj organizira, koordinira i obavlja financijske, računovodstvene i knjigovodstvene poslove, poslove nabave, kao i druge ekonomske poslove za potrebe Društva. U okviru Odjela informacijsko-tehnološke podrške voditelj koordinira poslove nabave informacijsko-komunikacijske opreme i usluga te programske podrške.

Međutim, za nabave u vrijednosti jednakoj ili većoj od 200.000,00 kn za robe i usluge, odnosno većoj od 500.000,00 kn za radove Pravilnikom o provedbi postupaka jednostavne nabave ni drugim unutarnjim aktima nije uređeno provođenje javne nabave. Stoga nisu uređeni postupci javne nabave u cilju utvrđivanja aktivnosti, rokova i odgovornosti u svim procesima javne nabave, odnosno od faze istraživanja tržišta i planiranja nabave, provedbe postupaka javne nabave, zaključenja ugovora te praćenja izvršenja ugovora i plaćanja dobavljačima roba, usluga i radova.

Državni ured za reviziju preporučuje donijeti unutarnji akt o javnoj nabavi u cilju utvrđivanja aktivnosti, rokova i odgovornosti u svim procesima javne nabave, odnosno od faze istraživanja tržišta i planiranja nabave, provedbe postupaka javne nabave, zaključenja ugovora te praćenja izvršenja ugovora i plaćanja dobavljačima roba, usluga i radova.

– Plan nabave

Plan nabave za 2019. donio je direktor u prosincu 2018., a izmjene i dopune u srpnju i prosincu 2019. Zadnjim izmjenama i dopunama planirana je nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti od 5.835.500,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Plan nabave za 2019. nije objavljen u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a objavljene su izmjene i dopune donesene u srpnju i prosincu 2019. Prema odredbama članka 4. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi, plan nabave i sve njegove kasnije promjene javni naručitelj obavezan je objaviti u standardiziranom obliku u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske u roku od osam dana od donošenja ili promjene.

Državni ured za reviziju nalaže plan nabave i sve njegove promjene objaviti u standardiziranom obliku u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske u skladu s odredbama Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi.

– Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma

Društvo je ustrojilo i objavilo Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma za predmete nabave čija je vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn. Objave u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske i na mrežnim stranicama Društva razlikuju se i nisu ažurirane do vremena obavljanja revizije (kolovoz 2020.).

Registar ugovora i okvirnih sporazuma objavljen u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske ne sadrži podatke o nabavi usluga revizije financijskih izvještaja u vrijednosti od 95.000,00 kn i nabave putem narudžbenica u vrijednosti od 4.023.942,00 kn (jednostavna nabava). Također, nisu navedeni podaci o ukupno isplaćenom iznosu ugovaratelju na temelju zaključenog ugovora, a podaci o datumu izvršenja ugovora djelomično su navedeni.

Registar ugovora i okvirnih sporazuma koji je objavljen na mrežnim stranicama Društva, osim navedenoga, ne sadrži podatke u vezi s javnom nabavom usluga u 2019. (usluge proširenja računalnog sustava i održavanja systemske infrastrukture, usluge produženja pretplate za programske pakete i podršku proizvođača te prava na nove verzije programskih paketa za zaštitu osobnih podataka, usluge korištenja informacijskog sustava za Registar jamstva podrijetla električne energije).

Prema odredbama članka 28. Zakona o javnoj nabavi, naručitelj je obavezan, između ostalog, ažurno voditi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma te registar ugovora i sve njegove kasnije promjene objaviti na internetskim stranicama. Prema odredbama članaka 6. i 7. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi, naručitelj je obavezan ustrojiti registar ugovora i okvirnih sporazuma za predmete nabave čija je vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn u roku od 30 dana od dana zaključenja prvog ugovora ili okvirnog sporazuma, obavezan je ažurirati registar ugovora prema potrebi, a najmanje jedanput u šest mjeseci. U slučaju jednostavne nabave, ako naručitelj predmet nabave nabavlja putem narudžbenica, u registar ugovora unosi se ukupni iznos za taj predmet nabave neovisno o broju narudžbenica izdanih tijekom godine. Naručitelj je obavezan registar i sve njegove kasnije promjene objaviti u standardiziranom obliku u Elektroničkom oglasniku javne nabave u roku od osam dana od dana ustrojanja ili promjene.

Državni ured za reviziju nalaže u registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma unijeti sve predmete nabave čija je vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn sa svim potrebnim podacima te ažurirati registar ugovora prema potrebi, a najmanje jedanput u šest mjeseci, u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi i Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi.

– Izvršenje ugovora o nabavi

Društvo ne prati izvršenje ugovora pojedinačno po ugovorima, odnosno po ugovorenim vrijednostima predmeta nabave, obračunanim iznosima po ispostavljenim računima dobavljača i drugim podacima u vezi s izvršenjem ugovora. Društvo prati nabavu roba i usluga po dobavljačima.

Državni ured za reviziju preporučuje pratiti izvršenje ugovora pojedinačno s podacima o ugovorenim vrijednostima predmeta nabave, obračunanim iznosima po ispostavljenim računima i drugim podacima u vezi s izvršenjem ugovora u cilju uspostave učinkovitog sustava kontrole postupaka javne nabave.

8.2. *Društvo prihvaća naloge i preporuke u vezi s javnom nabavom. Navodi da se obvezuje unutarnjim aktom o jednostavnoj nabavi uzeti u obzir načela javne nabave, odnosno utvrditi obvezu objave poziva za dostavu ponuda na mrežnoj stranici Društva, pozive za dostavu ponuda uputiti većem broju gospodarskih subjekata te utvrditi duže rokove za dostavu ponuda, u cilju promicanja potpune i otvorene konkurentnosti svih postupaka nabave.*

Također, navodi da se obvezuje donijeti unutarnji akt o javnoj nabavi u cilju utvrđivanja aktivnosti, rokova i odgovornosti u svim procesima javne nabave, odnosno od faze istraživanja tržišta i planiranja nabave, provedbe postupaka javne nabave, zaključenja ugovora te praćenja izvršenja ugovora i plaćanja dobavljačima roba, usluga i radova. U vezi s objavom plana nabave, Društvo navodi da je plan nabave za 2019. objavljen u standardiziranom obliku u Elektroničkom oglasniku javne nabave sa zakašnjenjem u srpnju 2019. kada su radili i izmjene određenih stavki predmetnog plana. Navodi da plan nabave koji je objavljen u Elektroničkom oglasniku javne nabave sadrži sve stavke koje se nalaze u izvornoj verziji plana nabave sadržanog u planu poslovanja za 2019. usvojenog u prosincu 2018. te je lako usporediti istovjetnost planova nabave.

U vezi s Registrom ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, Društvo navodi da redovito evidentira ugovore čija je vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn, no omaškom nije unesen ugovor o obavljanju usluga revizije. Društvo prihvaća preporuku po kojoj će unijeti u Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma sve predmete nabave čija je vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn. Također se obvezuje pravodobno ažurirati podatke.

IV. ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE

1. Nadzorni odbor:

Kata Sušac, predsjednik	od 8. srpnja 2019.
Dario Matanović, zamjenik predsjednika	od 8. srpnja 2019.
Kata Sušac, član	od 28. lipnja 2019. do 7. srpnja 2019.
Dario Matanović, član	od 28. lipnja 2019. do 7. srpnja 2019.
Mirjana Čižmešija, član	od 28. lipnja 2019.
Pavao Pavlić, član	od 7. travnja 2015.

2. Uprava:

Boris Abramović, direktor	od 17. veljače 2015.
---------------------------	----------------------

Na Izvješće o obavljenoj reviziji KLASA: 041-01/20-05/1, URBROJ: 613-09-20-7, od 9. prosinca 2020., zakonski predstavnik dostavio je prigovor. Prigovor je prihvaćen te je ovo izvješće konačno.